

Bæredygtighed i dagtilbud

AT HANDLE GIVER HÅB

SIDE 26

Fra arbejdsliv til seniorliv

MÆND SKAL GØRE SOM KVINDERNE

SIDE 34

FAGBLADET FOA

Gladsaxe
370 kr.

Langeland
2.673 kr.

Morsø
1.551 kr.

Herning
231 kr.

HVORDAN SER DET UD I DIN KOMMUNE?

KÆMPE FORSKELLE I LOKALLØN

SIDE 8

Ny smileyordning i 2022

Fødevarestyrelsen ændrer smileyordningen:

- Fra årsskiftet vil der kun være 3 forskellige smileyer i stedet for 4 – glad mund, lige mund og sur mund.
- Elitesmileyen udgår.
- Virksomheder skal fremover vise kontrolrapporter på alle digitale platforme, hvor de sælger fødevarer – ikke bare egen hjemmeside.

Hvad skal du gøre?

- Fjern din elitesmiley senest 31. marts 2022 – hvis du har sådan en. Det gælder f.eks.:
 - o Dit klistermærke med elitesymbol
 - o AI markedsføring af elitestatus
- Lad din kontrolrapport med elitesmiley blive hængende, til din virksomhed får en ny kontrolrapport ved næste kontrolbesøg.
- Hvis din virksomhed sælger fødevarer fra digitale platforme som f.eks. take-away-sider, så henvis til din kontrolrapport på findsmiley.dk senest 31. marts 2022.

TEMA TIL KAMP MOD KLIMAANGST

SIDE 26

INDHOLD

4 Chefredaktørens leder

6 Fag og fremtid

Unge afvises på den pædagogiske assistentuddannelse.

8 FOKUS Lokalløn

Se, hvor stor forskellen er på, hvad kommunerne giver i lokalløn til FOAs faggrupper.

16 Groft sagt

17 Det virker

Rekvisitskab i dagplejen.

18 Formandens klumme & debat

20 Snapshot

Mennesker med handicap sætter også pris på værkstedshumor.

24 Fagligt talt

26 TEMA Bæredygtighed i dagtilbud

Børns klimaangst stiller nye krav til pædagogiske medarbejdere, siger forskere.

32 Brug FOA

350 år gammel lov sikrer Kirsten millionerstatning.

34 INDBLIK Mænds seniorliv

Planlæg dit pensionistliv allerede, når du er i 50'erne, lyder rådet fra eksperter.

43 Min vej

Brian fandt mening i nyt job.

44 Interview

"Der kommer til at ske noget vildt med den offentlige sektor." Mød fremtidsforsker Marianne Levinsen.

48 A-kassen

Nu må du supplere elevlønnen.

50 Faglig praksis

Legeplads med pædagogisk personale er en oase for børn.

53 Mad på farten

54 Quiz

57 Det sker

58 Kollegakram

DET VIRKER DAGPLEJERENS REKVISITSKAB SIDE 17

FAG OG FREMTID RIFT OM PÆDAGOGISKE ASSISTERER SIDE 6

NOGLE KOMMUNER SER UD TIL AT HAVE GLEMT, AT LOKALLØN FINDES.
NOGLE STEDER ER VI NEDE AT SKRABE BUNDEN, HVOR DET ER PINLIGT. SIDE 10

THOMAS ENGBAUSEN
NÆSTFORMAND I FOA

FOA

Ans. chefredaktør Gitte Hejberg
gith@foa.dk · 46 97 24 58

Redaktionschef Morten Bruun
mobr@foa.dk · 46 97 23 97

Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
1790 København V · 46 97 26 26
foa.dk · foa@foa.dk

HALLO – 2022 KALDER!

VELKOMMEN I "Jeg hører, hvad du siger, men (dybt suk) der er ingen penge at forhandle om." Har du, din tillidsrepræsentant eller din afdelingsrepræsentant hørt det argument fra chefen, når I talte om lokalløn? Måske endda i flere år i træk? Ja, så er du langt fra alene.

Til gengæld er der meget, der tyder på, at det afvisende svar fra chefen står for fald. I hvert fald nogle steder i landet. I dag er der nemlig mange tusind kroners forskel på, hvad medarbejdere med den samme uddannelse og anciennitet får i lokalløn fra kommune til kommune – eller fra region til region.

Ét eksempel er nabokommunerne Roskilde og Greve. I Roskilde Kommune får social- og sundhedsassistenterne næsten 1.600 kroner mere om måneden end i Greve Kommune. En forskel på næsten 19.000 kroner årligt.

Forklaringen fra Greve Kommunes ansvarlige chef er blandt andet, at kommunen har opsagt en aftale fra dengang, hvor det nærmest var umuligt at skaffe personale. Hallo – 2022 kalder! Hvor nemt er det lige at finde nye medarbejdere i dag? Mange arbejdssteder kører jo med ubesatte stillinger og vagter, hvilket er uholdbart for alle.

Så mon ikke det ligefrem kan betale sig for de offentlige arbejdsgivere at bruge lokallønnen til at holde på de dygtige medarbejdere og at tiltrække nye? I en ny undersøgelse fra FOA siger næsten to ud af tre medlemmer, at de vil overveje at søge job i en nabokommune, hvis den tilbyder højere løn. Så måske er græsset grønnere på den anden side af kommunegrænsen. ★

Gitte Hejberg
GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

LÆS MERE
OM LOKALLØN
SIDE 8-15

”

MÅSKE ER GRÆSSET GRØNNERE I NABOKOMMUNEN.

@GITTEHEJBERG

BAG OM ORDET

Lokalløn: Størstedelen af lønnen er fastsat i overenskomsten, men en mindre del skal forhandles lokalt på din arbejdsplads. Lokalløn ydes enten som et månedligt løntrin/kronebeløb, men kan også være et engangsbeløb.

HVAD MENER DU? Hvornår har du sidst fået lønforhøjelse via lokalløn?

AF SIMON MARVIG RAVN

Lidt en vittighed

Søren Koch Dalsgaard

**Social- og sundhedsassistent
på bosted i Region Nordjylland**

Det gjorde jeg i sidste måned – jeg var en af de heldige. Det var fedt at få, men forhandlingerne føles lidt som en vittighed, for midlerne, der bliver forhandlet om, er så små.

Kompenserer for få løntrin

Frederik Poulsen

**Teknisk servicemedarbejder
Holbæk Kommune**

Jeg kan ikke huske, hvornår jeg sidst fik det. Men vi har kun ét anciennitetstrin, der udmunder i to løntrin, så lokalløn er en god måde at kompensere for det.

Vi løfter i flok

Tanja Haraldsborg

**Pædagog med ledelse,
Børnehuset Sluseholmen,
Københavns Kommune**

I 2020 fik jeg et engangsbeløb på 5.000 kroner ved at lave en indstilling til min tillidsrepræsentant. Anerkendelsen er dejlig, men systemet er skide uretfærdigt, for vi løfter oftest i flok.

SONJA FIK SLIDGIGT

- Jeg havde ondt i alle kroppens led

Da Sonja Dall fik slidgigt, begyndte hendes kolleger at undersøge mulighederne for et flexjob til hende. Alle blev derfor overrasket, da hun kom tilbage på arbejdet. Revadol blev hendes redning.

Sonja Dall kom på hospitalet og modtog en dårlig nyhed. Ud fra scanningsbillederne kunne man konstatere, at hun havde slidgigt.

Forinden var Sonja vågnet en morgen og havde svært ved at bevæge sig. Hun havde ondt i alle kroppens led og var bekymret for fremtiden.

- Jeg var rigtig ked af situationen og ville helst ikke igennem nogle store behandlinger.

” *Jeg kan igen arbejde og bruge fritiden på alt det, jeg nyder at lave.*

- Sonja Dall

Jeg mødte så en bekendt, som faktisk foreslog mig Revadol.

- Allerede efter 14 dage mærkede jeg en lindring, og efter 3 måneder var jeg mig selv igen.

Pausen overbeviste Sonja

Kollegerne på rådgivningscentret, hvor hun arbejdede som familieterapeut, havde på forhånd afskrevet hende og var gået i gang med at undersøge mulighederne for et flexjob til hende.

- Alle blev overrasket, da jeg kom tilbage på arbejde. Lindringen af ledsmerterne havde gjort mig meget mere bevægelig. Gåturene blev genoptaget, og selv min have kunne jeg igen give

en ordentlig tur uden at blive mindet om slidgigten.

Sonja er ikke i tvivl om, at det er Revadol, der har gjort forskellen.

- Jeg har faktisk prøvet at stoppe med tabletterne og oplevet, at smerterne langsomt vendte tilbage. Det beviser jo bare, at det er pillerne, som har virket - og at det ikke er noget mirakel.

- I dag tager jeg mine Revadol-tabletter dagligt. Det holder styr på smerterne i hænder, fødder og knæ og gør, at jeg igen kan arbejde og bruge fritiden på alt det, jeg nyder at lave, siger Sonja.

Sonja har fået sit efterlønsbevis, men hun har ikke tænkt sig at bruge det.

- Jeg har stadig meget at byde på, siger hun og smiler.

Læs flere kundehistorier på www.wellvita.dk

Ledsmerter og stivhed i leddene

Rigtig mange mennesker lider af slidgigt i større eller mindre omfang. Smerterne opstår, efterhånden som ledbrusken går tabt. Det er ikke selve nedbrydningen af brusken, der gør ondt, idet ledbrusk ingen nerveforsyning har. Smerterne opstår derfor andre steder, typisk i leddets omgivelser, både i knoglen under ledfladen og bløddelene omkring leddet.

Revadol virker i alle kroppens led

Lægemidlet Revadol er baseret på glucosamin, som ekstraheres fra rejeskaller. Langtidsstudier antyder at glucosamin kan hæmme nedbrydningen af brusken. Kliniske studier har vist, at glucosamin giver smertelindring efter 4 ugers behandling, samt forbedrer bevægeligheden i de angrebne led hos patienter med let til moderat slidgigt.

Slidgigt opstår i bl.a. nakke, ryg, lænd, hofte, skuldre, fingre, tæer og knæ. Uanset hvor i kroppen, der er opstået symptomer på let til moderat slidgigt, indvirker Revadol på brusken i de angrebne led.

Læs mere på [wellvita.dk](http://www.wellvita.dk)

Alle blev overrasket, da jeg kom tilbage på arbejde. Lindringen af ledsmerterne havde gjort mig meget mere bevægelig, og jeg kunne igen bruge fritiden på alt det, jeg nyder at lave, fortæller Sonja.

Lægemidlet Revadol (Glucosamin). Indikationer: Lindring af symptomer ved let til moderat slidgigt. Dosering (voksne): 1 tablet 3 gange dagligt eller 3 tabletter på en gang. Bivirkninger: Hovedpine, døshed, forstoppelse, diarre, kvalme, mavesmerter eller andre gener fra maven. Særlige advarsler og forsigtighedsregler vedrørende brugen: Tag ikke Revadol hvis du har allergi overfor skalddyr. Pakningsstørrelser: 90 tabletter og 240 tabletter. Læs vejledningen på indlægssedlen omhyggeligt.

Her kan du købe Revadol

Revadol kan prøves på abonnement til halv pris for første pakke.

Kr 129,- (+ fragt kr. 39)
2x90 tabletter

RING: 82 30 30 40
Hverdage kl. 8-16

Bestil online:
www.wellvita.dk

Ingen bindingstid.
Betal efter at varen er modtaget.

wellvita
Energivej 4, 6700 Esbjerg

Rift om pædagogiske assistenter

Kvalificerede unge bliver afvist på uddannelsen til pædagogisk assistent trods kæmpe mangel på faglært arbejdskraft.

AF MALIN SCHMIDT OG JOACHIM PLOUG HANSEN | FOTO: TOR BIRK TRADS

Aarhus Kommune kommer til at mangle 1.000 uddannede pædagogiske medarbejdere i 2030 og har allerede nu svært ved at besætte stillingerne. Samme nødråb lyder fra mange andre kommuner, hvor minimumsnormeringer og et øget børnetal har presset uddannelsesdækningen nedad i stedet for op. Og flere FOA-afdelinger melder om, at de jævnligt bliver kontaktet af dagtilbudsledere, som søger efter pædagogiske assistenter.

Alligevel må mindst fem sosu-skoler afvise kvalificerede ansøgere, der vil læse til pædagogisk assistent. Som eksempel kan nævnes, at man på Zealand Business College i 2021 optog 109 og afviste 223 elever på grundforløb 2 – det modul, hvor eleverne begynder at specialisere sig.

Det er et kæmpe problem i et fag, der skriger på faglærte medarbejdere, mener formanden for Pædagogisk Sektor i FOA, Kim Henriksen.

”Vi kommer næppe til at lykkes med minimumsnormeringerne og med at øge den pædagogiske kvalitet, hvis ikke de unge, der vil ind i faget, kan blive optaget. Vi skal simpelthen have genforhandlet dimensioneringsaftalen,”

siger Kim Henriksen og henviser til det antal lærepladser, som kommunerne som minimum skal oprette. Den politiske aftale om dimensionering betød, at antallet af lærepladser blev mere end halveret i 2017. Og det har ikke ændret sig siden, selvom regeringen tilbage i 2019 sagde, at de pædagogiske assistenter spiller en nøglerolle i minimumsnormeringerne.

Jobgaranti og flere lærepladser

I Aarhus Kommune har man besluttet at give pædagogiske assistenter jobgaranti, samtidig med at man øger antallet af lærepladser, siger Thomas Medom (SF), rådmand for Børn og Unge:

”Jeg er overbevist om, at det er den rigtige vej at gå. Rekrutteringsproblemerne er store, og vi er på vej til at få et område, der i højere grad er præget af ufaglært arbejdskraft. Det er simpelthen ikke det, vi skal for vores børn. Vi har brug for dygtige medarbejdere, og vi vil gerne have både flere pædagogiske assistenter og flere pædagoger i fremtiden. Der skal være begge faggrupper, og det kræver politiske beslutninger.” ★ MASCH@FOA.DK

PÆDAGOGISK ASSISTENT MALENE VAN DER MAAT:

TO DAGE EFTER SIDSTE EKSAMEN VAR JEG I GANG

21. september 2021 var hun til sin sidste eksamen på den pædagogiske assistentuddannelse, og to dage senere stod hun med vuggestuebørn i armene i Børnehuset Midgaard i Randers Kommune.

For 20-årige Malene van der Maat gik overgangen fra at være elev til at være fastansat over al forventning.

”Jeg havde ellers tit hørt, at det kun-

ne være svært at få job som pædagogisk assistent. Men der var mange på mit hold, der allerede efter anden praktikperiode fik tilbudt faste stillinger, og jeg fik flere tilbud i sommerferien, inden jeg var færdig,” siger Malene van der Maat, der fik hjælp til at finde job fra Birthe Bøgild, PAU-koordinator på Randers Social- og Sundhedsskole.

Og noget tyder på, at pædagogiske assistenter bliver stadig mere eftertragtede. I 2016 var ledigheden på 13,4 procent, og i 2021 var den faldet til 4,8 procent.

Opgaven skal løftes sammen

Malene van der Maat har taget sin uddannelse efter 10. klasse, og det at være færdiguddannet som 20-årig og skulle

”Det har fyldt meget for mig, at jeg kun er 20 år – for stoler forældrene nu på mig? Men når man er anerkendende og imødekommande, så gør de, og det har givet mig så meget gåpåmod,” siger Malene van der Maat, der blev færdig som pædagogisk assistent i 2021.

SOSU-SKOLER AFVISER ELEVER

Et foreløbigt overblik viser, at mindst fem sosu-skoler har afvist kvalificerede ansøgere til grundforløb 2 i 2021:

- I Randers blev der optaget 42 og afvist 45 elever.
- I Esbjerg blev der optaget 74 og afvist 79.
- I Skive-Thisted Viborg blev der optaget 82 og afvist 98.
- SOSU Østjylland optog 106 og afviste 181.
- På Zealand Business College optog man 109 og afviste 223 elever.

KILDE: DANSKE SOSU-SKOLER

tage sig af andres børn har fyldt en del hos hende. For var hun nu rustet godt nok? Hun synes dog, at de tre år, hun har brugt på at lære om, hvordan man kan støtte børn og unge, så de udvikles og trives, har givet en god faglig ballast, og hun er glad for, at kommunerne og dagtilbuddene for alvor er begyndt at få øjnene op for pædagogiske assistenters faglighed.

”Jeg har fået en virkelig god start på mit arbejde. Allerede efter en måned

fik jeg ansvaret for at starte et barn op. Det er fedt at mærke den tiltro,” siger Malene van der Maat.

Sådan har det nemlig ikke altid været. Da hun var i praktik, oplevede hun, at det eksempelvis kun var pædagoger, der måtte holde forældresamtaler.

”I Børnehuset Midgaard handler det ikke om, hvem der er pædagoger eller pædagogiske assistenter. Det handler om at løfte opgaven sammen,” siger hun.

Ærgerligt at nogle bliver afvist

Og det mantra håber hun gør sig gældende i fremtiden, når kravet om minimumsnormeringer forpligter kommuner til, at 85 procent af personalet er uddannet.

”Man afviser for mange på uddannelsen i forhold til, hvad man mangler. Og det er ærgerligt, for jeg har set en del, der rigtig gerne vil det her, men som ikke blev optaget.” ★

JPHA@FOA.DK

KÆMPE FORSKELLE I LOKALLØN

Flere tusinde kroner adskiller de 'bedste' og de 'dårligste' kommuner, når det kommer til at give medarbejderne lokale tillæg – såkaldt lokalløn. Og det er uanset, om du arbejder som pædagog-medhjælper, dagplejer, social- og sundhedshjælper eller noget helt fjerde.

FOKUSSIDERNE ER SKREVET AF RASMUS HANDBERG BAUNEGAARD NIELSEN, RAHBN@FOA.DK | FOTO: ANNA CATHRINE LETH CHRISTIANSEN

HVOR STOR ER DIN LOKALLØN?

På fagbladetfoa.dk finder du et danmarkskort, hvor du kan se, hvad din kommune/region i gennemsnit giver i lokalløn til 11 af de største faggrupper i FOA.

Find kortet her:
fagbladetfoa.dk/lokalløen
Eller brug QR-koden.

TOP 5

DEN GENNEMSITLIGE LOKALLØN FOR
PÆDAGOGMEDHJÆLPERE PR. MÅNED

Ærø
2.708 kr.

Langeland
2.673 kr.

Skive
1.910 kr.

Læsø
1.854 kr.

Morsø
1.551 kr.

BUND 5

DEN GENNEMSITLIGE LOKALLØN FOR
PÆDAGOGMEDHJÆLPERE PR. MÅNED

Herning
231 kr.

Brønderslev
236 kr.

Sønderborg
312 kr.

Rødovre
328 kr.

Gladsaxe
370 kr.

TOP OG BUND

I de fem kommuner, der giver mest i lokalløn til pædagogmedhjælpere, udgør andelen mellem 6,37 og 10,29 procent af nettolønnen. I de fem, der giver mindst, er andelen mellem 1,01 og 1,54 procent. Top 5 er præget af små kommuner, men større kommuner som Viborg, Frederikshavn og Helsingør følger lige efter. Der er tale om gennemsnitstal omregnet til fuldtidsstillinger.

KILDE: KRL.DK

SÅDAN GJORDE VI

Data om lokalløn er trukket i Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL) for september 2021. Tal for andre år er ligeledes for september. Tallene bygger på ordinære ansættelser.

Knap 24.000 kroner om året. Så stor er forskellen i lokalløn på den kommune, som giver mest og den, der giver mindst til social- og sundhedspersonalet. For dagplejere er beløbet endnu større – nemlig 36.300 kroner. Og for pædagogiske assistenter er forskellen 32.184 kroner om året. Sådan fortsætter det for FOAs faggrupper.

Det er markante forskelle, siger Thomas Enghausen, næstformand i FOA.

”Nogle kommuner ser ud til at have glemt, at lokalløn findes. Nogle steder er vi nede at skrab bunden, hvor det er pinligt. Det giver lyst til at sende en venlig reminder til kommunerne og fortælle, at lokalløn er penge, der er lagt ind i forhandlingssystemet, og at en række af FOAs faggrupper trænger til et løft. Lokalløn er jo midler, som FOA selv har været med til at finansiere,” siger Thomas Enghausen.

Næstformanden erkender samtidig, at ”pilen også peger på FOA selv”, for

forskellene er også udtryk for, at FOA lokalt skal blive dygtigere til at forhandle tillæg til medlemmerne.

”Det er FOA, der skal stille krav om årlige lønforhandlinger. Nogle steder har vi været dygtige, og andre steder har vi noget at lære. Men det er komplekst, for der er jo også en modpart,” siger han og noterer, at det også er årsagen til, at FOA i 2020 satte gang i et projekt, der netop skal hjælpe afdelingerne med at forhandle lokalløn.

Forsker er ikke overrasket

De store kommunale forskelle overrasker ikke Nana Wesley Hansen, der forsker i arbejdsmarkedspolitik ved Københavns Universitet. Ifølge hende afspejler forskellene i lokalløn som oftest de enkelte kommuners økonomiske råderum.

Dog spiller ’markedet’ også en rolle, hvor særlige udfordringer med at skaffe personale vil påvirke, hvor store lokale tillæg kommunerne giver, siger arbejdsmarkedsforskeren.

”Lokal løndannelse er også et redskab til for eksempel at håndtere særlige rekrutteringsudfordringer,” siger Nana Wesley Hansen.

Hun kalder det derfor bemærkelsesværdigt, at lokallønnen ikke har ændret sig de seneste 10 år på trods af, at en del kommuner nu har mange ubesatte sosu-stillinger.

”Man skulle forestille sig, at lokal løndannelse på netop sosu-området ville have udviklet sig, når der er en så svær rekrutteringssituation,” siger Nana Wesley Hansen.

Den opfattelse deler Thomas Enghausen. Han peger på, at det kan blive et problem for kommunerne,

Thomas
Enghausen
Næstformand
i FOA

”

MAN SKULLE FORESTILLE SIG, AT LOKAL LØNDANNELSE PÅ NETOP SOSU-OMRÅDET VILLE HAVE UDVIKLET SIG, NÅR DER ER EN SÅ SVÆR REKRUTTERINGSSITUATION

NANA WESLEY HANSEN

FORSKER I ARBEJDSMARKEDSPOLITIK VED KØBENHAVNS UNIVERSITET

hvis for eksempel en social- og sundhedshjælper kan få væsentligt mere i løn ved at skifte til nabokommunen.

”Og det er jo et vigtigt argument for os i forhandlingerne om lokalløn,” siger Thomas Enghausen, der har svært ved at svare på, om FOAs lokale afdelinger i tilstrækkelig grad bruger det argument:

”Men jeg håber det. Og hvis man ikke har, er det åbenlyst, at man i hvert fald skal til at gøre det nu.”

KL: Op til den enkelte kommune

Kommunernes Landsforening (KL) ønsker ikke at svare direkte på, om de ser udfordringer i de store forskelle i lokalløn – og om den stigende efterspørgsel på personale kan imødegås ved at give mere i lokalløn.

I et skriftligt svar henviser KL-direktør Kristian Heunicke til, at ”tanken bag lokalløn netop er, at det er en mulighed, der er forankret i den enkelte kommune”.

”Hele idéen med lokalløn er netop, at medarbejderne honoreres på en måde, der giver bedst mening i den specifikke, lokale kontekst,” skriver han.

Det svar imponerer ikke Thomas Enghausen:

”Lokalløn er ikke midler, der skal ligge og samle støv, så jeg håber da, at også KL minder kommunerne om, at lokalløn findes, og at kommunerne kan bruge det som et element til at løse udfordringer med rekruttering og fastholdelse.” ★

Nana Wesley Hansen
Forsker, KU

JAKOB DALL

HVAD ER LOKALLØN?

Lokalløn er den del af din løn, som forhandles lokalt mellem FOA og kommunen eller regionen. Lokalløn kan gives som tillæg for særlige kompetencer eller funktioner eller som et engangsbeløb (bonus).

HVORDAN FÅR MAN LOKALLØN?

I en række kommuner og regioner er der forhåndsaftaler, som er forhandlet mellem FOA og arbejdsgiverne. Forhåndsaftalerne giver ekstra tillæg for særlige funktioner og/eller kompetencer. Det kan for eksempel være tillæg til praktik- og forflytningsvejledere og fastholdelsesbonus til medarbejdere, der har været ansat i et givent antal år.

Lokale tillæg og engangsbeløb kan også gives efter individuelle forhandlinger ved den årlige lønforhandling. Det kan være til medarbejdere, der har fået nye kompetencer efter videreuddannelse, eller hvis man har fået nye opgaver og ansvarsområder.

HVOR KOMMER PENGENE FRA?

For godt 30 år siden besluttede man, at en mindre del af offentligt ansattes løn skulle forhandles lokalt. De enkelte faggrupper finansierede selv ordningen ved at give afkald på midler fra de centralt aftalte overenskomster. Nogle faggrupper skød flere penge ind til lokalløn end andre – særligt mandsdominerede faglærte grupper som tekniske service- og sundhedsmedarbejdere lagde meget, mens for eksempel social- og sundhedsmedarbejdere lagde lidt under syv procent ind samlet.

12 kilometers afstand og en forskel på 18.912 kroner

De to nabokommuner Roskilde og Greve ligger i henholdsvis top og bund, når det kommer til lokalløn til social- og sundhedspersonale.

Det tager bare 15 minutter i bil at køre de 12 kilometer fra plejehjemmet Møllehøj i Greve til Plejecenter Astersvej i Roskilde. Alligevel får social- og sundhedsassistenterne i Roskilde Kommune i gennemsnit knap 1.600 kroner mere i løn om måneden end kollegerne i Greve.

Årsagen er lokalløn – og især såkaldte forhåndsaftaler. Det forklarer Lone Rosenville Mikkelsen, der er formand for Social- og Sundhedssektoren i FOA Roskilde, som organiserer medarbejderne i begge kommuner.

I Roskilde har de nemlig en markant bedre forhåndsftale end i Greve. Den sikrer ekstra tillæg til medarbejdere for en række særlige funktioner og kompetencer. En lignende aftale fandtes også i Greve, men den opsagde kommunen tilbage i 2013, oplyser Lone Rosenville Mikkelsen.

”Indtil da var Greve mange steder lønførende i vores område. Jeg har selvfølgelig vist kommunen dokumentation for, at de nu ligger helt i bund, mens både sygeplejersker og pædago-

gisk personale er steget,” siger Lone Rosenville Mikkelsen.

Hun overtog opgaven i 2019, men hun ved, at der i løbet af de godt otte år, der er gået siden aftalen blev opsagt, har været mange forhandlinger.

”De har givet lidt, men ikke meget og slet ikke på niveau med den tidligere forhåndsftale. Kommunen har ikke været meget for at give, men det kommer de til nu. Vi presser på og har nu fået større fokus på, at vi kan bruge statistikkerne bedre,” siger hun og understreger, at målet er en aftale, der bringer Greve op på siden af Roskilde.

Kompetencer honoreres ikke

Opsigelsen af forhåndsftalen skabte store frustrationer blandt personalet, husker Anna Jensen, der er fællestillidsrepræsentant i Greve og kalder det bekymrende, at kommunen ligger så lavt.

”Jeg argumenterer med, at det er knaldhamrende dygtige medarbejdere, og hvis vi skal fastholde dem, bliver vi nødt til at honorere dem. Det bliver kun sværere at skaffe faglært per-

sonale,” siger Anne Jensen og tilføjer, at mange ansatte er bevidste om større tillæg i andre kommuner.

”For eksempel undrer medarbejdere på et særligt kompetencecenter for borgere med demens sig over, at deres kompetencer inden for demens ikke honoreres med et tillæg, når medarbejdere i Roskilde får et stort tillæg for netop det,” siger Anne Jensen.

Greve: Hjemmeplejen var for dyr

I Greve Kommune forklarer Martin Nordentoft Rasmussen, centerchef for Sundhed og Pleje, at den tidligere forhåndsftale betød, at den kommunale hjemmepleje ikke var konkurrencedygtig med private aktører.

”Den kommunale hjemmepleje var for dyr, fordi vi havde en meget gunstig forhåndsftale, som blev lavet på et tidspunkt, hvor det var stort set umuligt at skaffe personale. Vi var nødt til at opsigte aftalen for at kunne konkurrere med de private aktører og dermed også fremadrettet have en kommunal hjemmepleje,” siger han.

Er du bekymret for, at Greve Kommune kan få endnu sværere ved at fastholde og rekruttere personale, når lønnen er lav sammenlignet med mange andre kommuner?

”Ja, lønnen har naturligvis en betydning. Men jeg oplever ikke, at Greve har hverken større eller mindre udfordringer end andre kommuner. Kontinuitet, fleksibilitet og kompetenceudvikling betyder også meget, og hvor ofte man skal arbejde i weekenden. Her i Greve skal man kun arbejde hver tredje weekend,” siger Martin Nordentoft Rasmussen.

Centerchefen fortæller samtidig, at han forventer at forhandle en ny forhåndsftale på plads med FOA Roskilde i løbet af første kvartal, men at kommunen som udgangspunkt har ”samme lønpose som i dag”. ★

Anne Jensen

Fællestillidsrepræsentant i Greve med lav lokalløn:

"Hvis kommunen vil fastholde de knaldhamrende dygtige medarbejdere, er den nødt til at honorere dem. Vi skal blandt andet honorere medarbejdere, der har været her i mange år. Derfor har jeg indstillet til Greve Kommune et fastholdelsestillæg på 10.000 kroner om året, som skal gøre det lettere at fastholde personale."

Greve
1.031 kr.

Gennemsnitlig lokalløn pr. måned
KILDE: KRL.DK

64%

af FOAs medlemmer vil overveje
at søge job i nabokommunen, hvis
den tilbyder højere lokalløn.

KILDE: FOA MEDLEMSUNDERSØGELSE,
DECEMBER 2021

SÅ STOR ER FORSKELLEN

I Roskilde Kommune får en sosu-assistent i gennemsnit 18.912 kroner mere i lokalløn om året sammenlignet med nabokommunen Greve. For social- og sundhedshjælpere er forskellen 9.732 kroner.

DISSE TILLÆG FINDES I ROSKILDE

Forhåndsftalten for social- og sundhedspersonale i Roskilde Kommune sikrer følgende årlige tillæg (omregnet til nutidskroner):

Ansatte i socialpsykiatrien
12.238 kroner

**Ansatte på demensafsnit
eller skærmet enhed**
11.655 kroner

**Ansatte på
rehabiliteringscenter**
8.742 kroner

**Forflytningsvejledere og
inkontinensansvarlige**
9.616 kroner

Planlæggere
17.483 kroner

**Uddannede Marte
Meo-vejledere**
11.655 kroner

Fastholdelsestillæg
Fastansat faglært personale omfattet af forhåndsftalten får et årligt tillæg på 7.722 kroner. Efter syv års ansættelse opnås yderligere et årligt tillæg på 5.099 kroner.

KILDE: FOA ROSKILDE

Tina Dybro

Fællestillidsrepræsentant i Roskilde med god lokalløn:

"Jeg tror, vi har lettere ved at fastholde medarbejdere, fordi folk bliver belønnet for at udvikle sig og påtage sig særlige funktioner. Men vi har også svært ved at rekruttere, og de færreste ved, at vi har gode tillæg sammenlignet med mange andre kommuner."

Roskilde
2.607 kr.

Gennemsnitlig lokalløn pr. måned
KILDE: KRL.DK

Lokalløn er ikke noget, vi taler om

Flertallet af FOAs medlemmer synes, de fortjener et ekstra løntillæg, men færre end hver femte har fået forhandlet lokalløn det seneste år.

SAVNER ÅBENHED OM LOKALLØN

I en medlemsundersøgelse svarer flere, at de savner åbenhed og dialog om lokalløn.

Blandt andet ønsker en neurofysiologiassistent mere opmærksomhed om, at offentligt ansatte har ret til lønforhandling hvert år: "Mange af mine kolleger ved det slet ikke. Og jeg har netop opfordret tre kolleger til at søge om lønforhandling grundet større ansvar og ulempegodtgørelse samt eneansvarlig på funktionen."

Bare 28 procent af FOAs medlemmer har talt om lokalløn med sin tillidsrepræsentant inden for det seneste år, viser en medlemsundersøgelse. Selvom det er en fremgang på syv procentpoint siden 2016, er det fortsat alt for få, mener Thomas Enghausen, næstformand i FOA:

"Målet er, at 100 procent taler om lokalløn. For det er helt i orden at tale om løn med sine kolleger og i særdeleshed med sin tillidsrepræsentant. Det skal man helst gøre én gang om året, og man må meget gerne gøre det to gange om året."

Undersøgelsen viser samtidig, at bare 18 procent har fået forhandlet lokalløn med hjælp fra ens tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling inden for det seneste år. Og det er ikke fordi, at FOAs medlemmer allerede får som fortjent, slår Thomas Enghausen fast.

MÅLET ER, AT 100 PROCENT TALER OM LOKALLØN

THOMAS ENGHAUSEN
NÆSTFORMAND I FOA

25%

oplever, at der er åbenhed om lokalløn på arbejdspladsen

16%

oplever, at lokalløn fordeles efter retfærdige principper

68%

mener at have kvalifikationer eller funktioner, der burde give et ekstra tillæg

18%

har fået forhandlet lokalløn af tillidsrepræsentant eller en FOA-afdeling inden for det seneste år

KILDE: FOA MEDLEMSUNDERSØGELSE, DECEMBER 2021

”Vi kan se, at flere af FOAs grupper ikke fik den andel af lokalløn, som de bør. Det skal vi have lavet om på. Ofte har meldingen fra arbejdsgiveren været, at der ikke er nogen penge at forhandle om. Men så må man lave et uenighedsreferat og på den måde tage sagen videre i forhandlingssystemet,” siger han.

Uenighedsreferat virker

En af de FOA-afdelinger, som det seneste år har arbejdet målrettet på at forbedre lokallønsindsatsen, er PMF afdeling 4 i Storkøbenhavn. Det arbejde indebærer blandt andet systematiske beregninger over lønudviklingen på den enkelte arbejdsplads, fortæller afdelingsformand Mia Bendtsen.

”De beregninger bruger vi til at vise, at der er ansatte, der ikke har haft en fornøftig lønudvikling, og vi rejser lønkrav. Hvis arbejdsgiver så siger, at der ikke er penge, må vi svare, at i så fald har ledelsen jo disponeret forkert. Og opnår vi ikke enighed, må der laves et uenighedsreferat, og sagen føres videre,” siger hun.

Det er for tidligt at sige, hvor mange flere penge det er lykkedes at forhandle hjem i lokalløn. Resultatet af PMF-afdelingens anstrengelser kan endnu ikke ses i lønstatistikkerne. Men det kommer det til, siger Mia Bendtsen, der samtidig erkender, at de tidligere har været for hurtige til at bøje nakken, når arbejdsgiver sagde, at der ingen penge var. På den måde har ”årtiers nedskæringspolitik” sat deres præg ifølge Mia Bendtsen.

”Vi har jo været vant til at blive mødt med den sædvanlige svada om, at der ikke er nogen penge og dermed intet at forhandle om. Men styrkeforholdet er ved at ændre sig. Vi bruger vores fællesskab og de nye redskaber til at vende udviklingen og sikre, at vores medlemmer får en betydelig større andel af den lokale løndannelse. Det er hovedopgaven i de kommende år,” siger hun. ★

FOKUS LOKALLØN

GUIDE

OPTIMÉR DINE CHANCER FOR LOKALLØN

1

Tal om løn ved jobskifte

Sørg for, at løn bliver en del af ansættelses-samtalen – også selvom din leder ikke bringer det på banen. Stil også gerne konkrete krav. Du kan eksempelvis nævne, at du i dit nuværende job ligger på et samlet løntrin 24, og at du forventer at stige minimum to løntrin i forbindelse med jobskifte.

2

Tjek forhåndsftalerne

Forhåndsftaler indeholder bestemmelser om, at for eksempel kompetenceudvikling og særlige opgaver automatisk skal udløse lokallønstillæg. Måske har du løst en opgave, som efter aftalen skal eller kan give dig et tillæg. Eller måske du har lyst til at påtage en funktion eller komme på kursus, som udløser et ekstra tillæg? Spørg tillidsrepræsentanten efter forhåndsftalen.

3

Husk, at du har krav på lønforhandling

Ud over at forhandle løn ved jobskiftet har du én gang om året krav på lønforhandling. Tænk over, hvilke af dine arbejdsopgaver der måske kan udløse et tillæg. Rådfør dig gerne med din tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling.

4

Hvad, hvis vi ikke bliver enige?

Ikke alle lønforhandlinger ender med enighed. I de tilfælde har man nogle steder gode erfaringer med at lave et uenighedsreferat. Det går ud på, at begge parter – den tillidsvalgte og arbejdsgiveren – underskriver et stykke papir, der erklærer en uenighed, og hvad den handler om. Derefter overgår sagen til den lokale afdeling, der forhandler videre.

KILDE: FOA OVERENSKOMST

NU IGEN

I sin nytårstale sagde statsminister Mette Frederiksen (S), at det er på tide at skrotte alle regler på ældreområdet, starte forfra og bruge medarbejdernes gode hoveder og varme hjerter. Og så vedgik hun, at hun faktisk er den sjette statsminister i træk, der ønsker 'afbureaukratisering'.

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

REKVISITTER PUSTER LIV I FORTÆLLINGEN

Børnene hos dagplejer Irene Davidsen elsker historien om Kaj, der gemmer sig. De er nemlig selv med til at skabe den.

AF SOFIE JANERKA | FOTO: HEIDI LUNDGAARD

Hvorfor har du Kaj og Lise i et skab?

Faste rekvisitter er blevet en del af den trygge rutine, når vi læser bogen 'Kaj er væk'. Vi begynder altid med at låse skabet op, og så starter fortællingen. Børnene elsker genkendeligheden med rekvisitterne og at sidde sammen på den bananformede pude. Først er de med til at gemme Kaj og Lise under dynen, og senere leder vi efter ham i skabet og under sengen.

Hvad gør rekvisitterne?

Fortællingen bliver mere levende, fordi børnene selv er inddraget. De kan løfte dynen og holde sengen, når vi kigger under den. Alle fem børn lytter og deltager aktivt – selv den mindste, som lige er fyldt et år. Det kan ellers være svært at lave aktiviteter, som alle får noget ud af. Men her kan de være fokuserede i omkring 20 minutter.

Er det nogle særlige rekvisitter?

Man kan sikkert købe naturtro dukker af Kaj og Lise. Jeg har selv lavet skabet af elementer, jeg havde, og møblerne har jeg fundet i Ikea. Kaj er egentlig en Byggemand Bob-figur. Men når jeg siger til børnene, at det er Kaj, så er det Kaj.

Hvad giver fortællingen til børnene?

Fællesskabet og trygheden ved gentagelserne er det vigtigste. Men børnene lærer også af det. Hvis et barn viser interesse for bogstaver, sker det, at jeg lægger sedler ind i skabet, hvor jeg har skrevet for eksempel 'seng' og 'bord', og nogle har lært at logolæse, altså genkende ordene, uden at de står sammen med en tegning eller et symbol. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

DET VIRKER

DEL DINE FIF

Har du et arbejdsredskab eller pædagogisk metode, som virker på din arbejdsplads, så skriv til men@foa.dk

Hvis vi bruger det i bladet, får du et gavekort på 250 kroner til Coop.

REKVISITSKAB

Bag skabslågen er altid den samme bog og de samme rekvisitter, for det er dagplejer Irene Davidsens erfaring, at børnene elsker genkendeligheden. Så hvis hun skiftede ud, ville det kun være for hendes egen skyld.

Til jul bruger hun skabet som en slags julekalender, hvor hun sætter en overraskelse ind hver dag. Risengrød på bordet, nissen har glemt sine træsko eller pebernødder – en lille ting, som er en ændring i alt det trygge og velkendte.

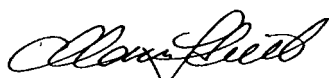
FAGLIG KAMP TAGER TID!

STRIIBEN | Meget lykkes for FOA-fællesskabet i forhold til at sætte gode og solide aftryk på de rammevilkår, som er en forudsætning for medlemmernes arbejdsvilkår, men presset på arbejdspladserne er nu så voldsomt på grund af mangel på personale, at hurtigere greb skal til. Derfor er det godt, at en ny ældrelov er på vej, og at alle kommuner nu kan søge om at blive frikommune på enten børne-, ældre- eller skoleområdet. Det er også rigtig godt, at der fokuseres på fra deltid til fuldtid – hånd i hånd med en arbejdsmiljøindsats.

Lige så glade, vi er, når det lykkes at finde nye midler på finansloven, lige så frustrerede og vrede bliver vi, når det alligevel ikke rykker. For to år siden fik vi en aftale om 1.000 nye ansatte i ældreplejen, og at et tilsvarende antal medarbejdere skulle have en uddannelse som social- og sundhedshjælper eller -assistent, men kun en tredjedel af kommunerne har søgt om andel i pengene. Det giver jo ingen mening.

Samme situation har vi haft i coronatiden. Vi har presset på alt det, vi kan, for at gøre noget ved den akutte mangel på personale. Forhandlingsfællesskabet indgik endnu en gang en aftale, der gav mulighed for lokale forhandlinger, så man med frivillige aftaler kunne sikre, at områder med nødvendigt borgernært arbejde havde ressourcer nok. Og vi fik skabt mulighed for, at efterlønnere og pensionister kunne bidrage uden at blive modregnet. Trods frustrerede meldinger fra medlemmer har vi ikke set aftalerne blive udnyttet. Vi ved godt, at der ikke er et quickfix til at få flere uddannede personaler, men kom dog i gang med at bruge de muligheder, der er.

Faglig kamp handler om at bruge fællesskabet til at nå resultater. Om at blive ved og ved, til vi når i mål. Det handler om at stå sammen på arbejdspladserne, sørge for at være organiseret, sætte afdelinger, tillidsvalgte og forbundet i spil. Det er det, vi gør hver eneste dag. Der ER mange kampe, der skal tages, og det tager tid at nå i mål. Vi har taget hul på et 2022 med fuld fart frem og glæder os til at præsentere jer for en ny lønkampagne 1. marts. ★

MONA STRIIB
FORMAND

HVAD
MENER
DU?

”

VI VED GODT, AT DER IKKE
ER ET QUICKFIX TIL AT FÅ
FLERE UDDANNEDE PER-
SONALER, MEN KOM DOG
I GANG MED AT BRUGE DE
MULIGHEDER, DER ER.

@STRIIBMONA

I hvert nummer af Fagbladet FOA plukker vi en kommentar fra en debat på Facebook.

Denne gang har vi ringet til Heidi Gammelgaard Larsen for at høre, hvad der fik hende til at kommentere på et opslag, der handler om en ny ældrelov.

Heidi Gammelgaard Larsens kommentar til opslaget:

Heidi Gammelgaard Larsen

Deres (politikernes) visioner er store men når det kommer til praksis tror jeg ikke på der sker en dyt. Lad os se med tiden De skulle hellere hale flere penge op af kassen så normering og opgaver følges ad. Folk flygter fra faget pga. arbejdsbyrden stress weekendarbejde osv. gør forholdene bedre og lad medarbejdere få indflydelse på deres arbejdstider samt bedre løn og normering så skal det løse sig i sidste ende tror jeg.

Synes godt om · Svar

HEIDI GAMMELGAARD LARSEN:

GODT MED VISIONER, MEN ...

Politikernes visioner er der, men jeg tvivler på, at det kommer til at ske i praksis. Jeg synes ikke, at politikerne er troværdige. Jeg har set det mange gange før indenfor vores fag: En blå regering synes, det hele skal privatiseres, og en rød regering skal bare rydde op efter dem. Der er ikke nogen af dem, der har prøvet arbejdet. Det, der er brug for, er bedre normeringer, mere i løn, bedre arbejdsforhold og mere indflydelse på vores arbejde. Jeg synes, det er hårdt at arbejde hver anden weekend. Det har betydet, at der er en del fødselsdage, jeg ikke er dukket op til. Jeg har ikke ofret mig mere end mine kolleger – det er bare det, vi er nødt til at gøre. Jeg mener, at vi skal have indflydelse på vores egen vagtplan. Så kunne vi også tiltrække flere unge til faget, hvis de vidste, at de kunne se frem til gode arbejdsforhold. ★ SMRA@FOA.DK

Fagbladet FOA · 6. januar kl. 15.16 ·

"Jeg vil sige det sådan: Det skal kunne lade sig gøre. Fagligheden er klemmt, tiden er klemmt, og her må man bare sige, at vi i dag ikke har den ældrepleje, vi skal have," siger ældreminister Astrid Krag om behovet for en ældrelov.

Er du enig?

FAGBLADETFOA.DK

Ældreminister om ny ældrelov: "Vi skal væk fra tanken om, at vi ved bedst på Christiansborg"

👍 76 · 14 kommentarer · 45 delinger

Synes godt om Kommenter Del

Mest relevante ▾

Skriv en kommentar ...

Kenneth Jensen
Naivt at tro at tingene bliver bedre for den ældre medborger og personalet. Nye sygdomsmeldinger hver dag, og stress ramte kolleger overalt i Danmark. En fagbevægelse der har fejlet Big time, i forhold til deres fornemmeste opgave nemlig LØN og ARBEJDSFOR... Se mere

Synes godt om · Svar · 1 u. · 1 svar

Susanne Ansbjerg Eriksen
Jeg er fuldstændig enig i, at man skal i gang med helt nye og

ANDRE SKREV OM SAMME OPSLAG

6. JANUAR

Ilse O. Pedersen

Husk at spørge personalet, vi ved meget. Politikerne spørger aldrig dem, der ved bedst.

6. JANUAR

Lone Jensen

Sundhedsområdet er på vej til et krak. Der er pres på mange steder, og presset bliver større. Må da håbe, at det ikke er tomme løfter, men tag nu de folk med på råd, som er på gulvet og ikke dem, der sidder bag skrivebordet og intet aner om virkeligheden!

Deltag i debatten
facebook.com/foadanmark
Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæggene.

SNAPSHOT | ARBEJDSIDENTITET

AT GØRE NYTTE BOOSTER SELVTILLIDEN

Mennesker med handicap skal have mulighed for at udvikle sig og have en arbejdsidentitet. Det er filosofien på Vidåværkstedet i Tønder – et beskyttet beskæftigelsestilbud. Værkstedet betragter ikke sig selv som et aktivitetstilbud, men som en arbejdsplads. For pædagogisk assistent Golbahar Jalalian er opgaven at støtte borgerne, så de mærker, at der er brug for dem, og at de er en del af samfundet.

TEKST OG FOTO AF SIMON JEPPESEN

Køkkentjans. Der er også en række huslige opgaver i forbindelse med værkstedets dagligdag. Søren Hansen har opvask og støvsugning som sine faste opgaver, og det passer ham strålende.

OM VÆRKSTEDET

Golbahar Jalalian er pædagogisk assistent på Vidåværkstedet, som er et beskyttet beskæftigelsestilbud i Tønder til borgere under § 103 og 104 med 'betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne', og som 'ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet'.

Værkstedet har et indtjeningskrav på 250.000 kroner pr. år, og de skaffes blandt andet ved at løse en række opgaver for lokale virksomheder. Kravet til en opgave er, at borgerne skal kunne klare mindst 70 procent. De resterende procenter, som er tilrettelæggelse og igangsættelse af arbejdet, er medarbejdernes del.

Velkommen tilbage.

Monika Muus har været væk nogle dage. Hun har en forbindelse på armen efter et fald. "Det er dejligt, at du er kommet på arbejde igen," siger pædagogisk assistent Golbahar Jalalian, der er fra Iran. Hun kom til Danmark i 2003 og har arbejdet på værkstedet siden december 2020. Det ligger på to lokaliteter, hvor en af dem fortrinsvis beskæftiger borgerne med de største udfordringer, og det er her, Golbahar arbejder.

Altmuligmand. "Jeg er én, der laver alt. Jeg er alt-muligmand," fortæller Allan Petersen. Han elsker at være ude – og han vaskede havetraktoren dagen før, så den ikke bliver rusten.

Klar til salg. En typisk arbejdsopgave på værkstedet er at give hver vaskepose en indpakning, så de kan sælges i Matas.

Identitet. Glenn Lassen, der har autisme, bukker bøjler til Tinglev Element Fabrik. De støbes ind i betonvægge som støtte. Leder af Vidåværkstedet Jan Boytang gør meget ud af, at alle borgerne føler sig som medarbejdere på en arbejdsplads. "Vi tror meget på den selvtillid, det giver."

Værkstedshumor. Borde- og bænkesæt produceres på træværkstedet og leveres til Møgeltønder Børnehave. De unge mænd, som har lavet dem, er med ude for at aflevere, hvilket giver dem anerkendelse og ros i lokalsamfundet. En trailer holder helt åndssvagt parkeret på parkeringspladsen – "Kvinder og teknik," udbryder Verner Sørensen og griner. Værkstedshumor hører med til at gå på arbejde.

VILKÅR HAR BETYDNING FOR REKRUTTERING

FAGLIGT TALT | I en ny FOA-undersøgelse har 76 kommuner svaret på, om de benytter sig af muligheden for at indskrive fem børn i det enkelte dagplejehjem. 40 kommuner gør det, men kun i forbindelse med gæstepleje. 20 kommuner har dagpleje med fem faste børn – også ud over gæstepleje – en del af dem dog kun i kortere perioder. I forhold til 2021 er der flere kommuner, der benytter muligheden for at indskrive fem børn.

I dag er 28 procent af de 0-2-årige i dagtilbud indskrevet i dagpleje – resten i daginstitution. Hvis fordelingen mellem dagpleje og daginstitution fulgte forældrenes præferencer, burde der ifølge FOA-undersøgelser i 2018 og 2020 være langt flere børn indskrevet i dagpleje. Men mange forældre ønsker ikke at have deres barn i en dagpleje med fem børn. Og mange potentielle nye dagplejere ønsker heller ikke at have fem børn.

Det er svært at rekruttere dagplejere. Og vanskelighederne vil blive større de kommende år, fordi mange dagplejere nærmer sig den alder, hvor de går på pension. FOA vil derfor opfordre kommuner, der indskrifter fem børn i dagplejen, til at stoppe med det. For børnenes skyld, men også for at kunne tiltrække flere nye dagplejere. Kommunerne bør i det hele taget gå vilkårene for at være dagplejer igennem med en tættekam. Der vil altid være mennesker, for hvem jobbet som dagplejer er et ønskejob, men vilkårene kan være for uspiselige. Kravene til, om man må have husdyr, have egne børn indskrevet med mere, gør en forskel. ★

KIM HENRIKSEN
SEKTORFORMAND

”

DER VIL ALTID VÆRE
MENNESKER FOR
HVEM JOBBET SOM
DAGPLEJER ER ET
ØNSKEJOB, MEN VIL-
KÅRENE KAN VÆRE
FOR USPISELIGE.

@FOAHENRIKSEN

KORT
OG
GODT

FÅ INSPIRATION TIL AT UNDERSTØTTE BØRNS LEG

Leg er barnets måde at være i verden på. Her oplever, udforsker og eksperimenterer børn med deres indre og ydre liv, alene og sammen med andre. Derfor har EVA lavet et inspirationsmateriale, der giver hjælp til, hvordan du som pædagogisk medarbejder kan hjælpe med at understøtte og genkende børns leg, for eksempel ved at beskytte legen mod afbrydelser.

Læs mere
eva.dk/dagtilbud-boern/kort-om-leg

FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

18

procent af de pædagogiske assistenter på døgnområdet arbejdede som timelønnede i 2021. Det er færre end for fire år siden, hvor knap 25 procent var timelønnede.

KILDE: KRL OG FOAS EGNE BEREKNINGER

FOTO: TOBIAS STILSEN

Engangsbonusser til pædagoger

Manglen på pædagoger har fået kommuner til at indføre engangsbonusser. For eksempel giver Lyngby-Taarbæk 15.000 kroner til nyuddannede. Det samme gør København, der desuden giver 15.000 til pædagoger ansat i mere end otte år og bedre adgang til seniorordninger.

”Det er fint, men jeg er ikke pædagog, fordi jeg skal tjene mange penge, men fordi det er det, jeg vil være,” siger pædagog Karina Hedegaard fra Stenurten i København. Hun tror ikke, at engangsbonusser kommer til at få den store rekrutteringseffekt.

”Hvis man er her i otte år, så er man her nok også i 10. Her tror jeg meget mere på en generel højere løn og mere respekt om faget.”

Mens borgmestre fra nabokommunerne Gentofte og Furesø kritiserer ordningerne for at fremme en uheldig lønkonkurrence, ser Kim Henriksen, formand for Pædagogisk Sektor i FOA, det som et legitimt redskab i den lokale løndannelse.

”Arbejdskraftmanglen gør, at kommunerne skal gøre sig attraktive som arbejdsgivere, for eksempel ved hjælp af løn og udviklingsmuligheder. Det må de vænne sig til.”

ALT DU SKAL VIDE OM INDEKLIMA

Hovedpine, utilpashed og koncentrationsbesvær kan være gener ved et dårligt indeklima. Dansk Center for Undervisningsmiljø har lavet en ny guide, der giver overblik over indeklimaets væsentligste parametre: Lys, lyd, temperatur og luft samt anbefalinger til, hvordan I kan arbejde med indeklimaet.

Hent guiden gratis på
dcum.dk

HVER ANDEN SKOLE HAR TIDLIG SFO

Siden 1990'erne har tidlig SFO været en mulighed, altså at barnet ikke starter i skole til skolestart i august, men på andre tidspunkter. I dag bruger 56 procent af landets skoler denne model, hvor det for 15 år siden kun var hver fjerde. Og udviklingen ser ud til at fortsætte. 70 procent af de skoler, der har planlagt ændring i skolestartsmode, vil overgå til tidlig skolestart. De fleste børn starter i tidlig SFO i april og maj.

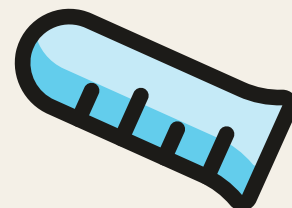
KILDE: EVA, DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT, 'OVERGANGE FRA DAGTILBUD TIL SKOLE'

”

Den flid, fleksibilitet og kreativitet kalder på den allerstørste respekt for de mennesker, der arbejder i daginstitutioner, i dagplejen, på skolerne.

THOMAS GYLDAL

(S), FORMAND FOR KL'S BØRNE- OG UNDERVISNINGSDVALG
på pressemøde om en presset vinter med sygdom og fravær

SKRUE OP FOR DANNELSE I NATURVIDENSKAB

Odense Kommune har som den første i landet fået næsten seks millioner kroner af Novo Nordisk Fonden til at dygtiggøre samtlige af kommunens 2.300 pædagogiske medarbejdere i dagtilbud i at inddrage eksperimenter om naturvidenskab og teknologi i børns hverdag. Efteruddannelsen sker i samarbejde med UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

KILDE: NOVO NORDISK FONDEN

TEMA

BÆREDYGTIGHED

Klimaforandringerne er en alvorlig sag, men skal ikke føre til angst hos børnene. Derfor er bæredygtighed i det pædagogiske arbejde præget af leg, humor og håb. Og især: Hvad kan man selv gøre.

AT HANDLE SKABER HÅB

Pædagogiske medarbejdere skal i stigende grad arbejde med bæredygtighed og lære at håndtere børns spørgsmål og bekymringer, siger forskere.

TEMASIDERNE ER SKREVET AF MALIN SCHMIDT, MASCH@FOA.DK | FOTO: JACOB NIELSEN

Bæredygtighed og klimaforandringer er blevet hverdagsbegreber – også blandt børn og unge. Det stiller nye krav til de pædagogiske medarbejdere i dagtilbud, siger to forskere, der er aktuelle med bogen 'Pædagogik for bæredygtighed og science i dagtilbud'. For hvordan griber man det an, når børnene stiller spørgsmål om smeltende indlandsis, skovbrande og plastikøer i Stillehavet?

"Klimaforandringerne er blevet en del af børnenes liv. For 10 år siden var det kun ganske få børn, der kendte til ordet bæredygtighed. Det er i dag blevet et hverdagsbegreb," siger Stig Broström, professor emeritus ved Danmarks Institut for Pædagogik og Udvikling, Aarhus Universitet og den ene af forfatterne til bogen.

Vigtigt, hvordan du møder det

Det kan skabe en diffus angst hos børn at høre om klimaet i nyhederne og finde døde fugle på stranden, smurt ind i olie.

"Nogle børn udtrykker bekymring, og her er det enormt vigtigt, hvordan det

pædagogiske personale møder de følelser," siger Thorleif Frøkjær, der er lektor ved Københavns Professionshøjskole og den anden forfatter til bogen.

"Når børn arbejder konkret med bæredygtighed i for eksempel dagtilbud, arbejder de også den diffuse angst, de måske går med. At handle skaber håb hos børnene," siger Thorleif Frøkjær og nævner som eksempel børn, der samler plastik på stranden og bygger noget af affaldet. Og ved at tage skridtet videre og se udstillingen om plast i Stillehavet på Den Blå Planet.

"Det gælder om at give børnene viden og en oplevelse af at gøre noget for at behandle det store problem," siger han.

Berøringsangst

Men det kan være angstprovokerende at arbejde målrettet med bæredygtighed og klima i dagtilbud. For hvad hvis man er med til at pøse bekymring ind i børnene, lyder det fra de to forfattere.

Det kan give en berøringsangst hos medarbejderne, der måske bedst kan

lide at formidle glæden ved naturen og synes, det er svært og sørgeligt at tale om problemerne ved klimaforandringerne.

”Det kan føles nemmere at tegne et romantisk billede af naturen, hvor man for eksempel tillægger biller og sommerfugle menneskelige egenskaber,” siger Stig Broström.

Klimaet fylder

Men skiftet er på vej, lyder det fra de to forskere. Flere medarbejdere har i dag en mere naturvidenskabelig tilgang og ser det som en dannelsesopgave at formidle viden om naturen, så børn kan glæde sig over den kombineret med en viden om, hvad der ødelægger den.

I den styrkede pædagogiske læreplan er bæredygtighed skrevet ind som noget, man på småbørnsområdet skal arbejde med. På pædagoguddannelsen arbejder man på at indføre bæredygtighed som en del af uddannelsen, og i mange kommuner arbejder man på at gøre daginstitutioner grønnere. Både når der skal bygges nye institutioner, i den kost man serverer, men også i at lære børnene at spare på vand og el.

For eksempel har man i Hvidovre Kommune siden 2016 haft et erklæret mål om at arbejde målrettet med bæredygtighed i kommunens institutioner og skoler. Og det giver god mening, mener Birgitta Liljenberg Schmidt, pædagogisk leder i Børnehuset Immerkær i Hvidovre – en institution for natur og udeliv og efterhånden også for bæredygtighed.

”Det ville efter min mening være helt skørt at gå op i natur uden at gå op i bæredygtighed. For bæredygtighed handler jo netop om at passe på naturen,” siger hun. ★

”Vi taler med børnene om, hvad vi selv kan gøre”

Når børn samler skrald, sorterer affald og samler regnvand, får de mulighed for at handle på klimaudfordringerne, mener man i Børnehuset Immerkær.

Noah får fat i kanten af det snavsede plaster på jorden med gribetangen. Med sikker hånd transporterer han plastret fra den mudrede jord over i murerspanden, som Cornelius holder klar. De to fyre fra storegruppen er rutinerede skraldsamlere – de fleste morgener i den integrerede institution Immerkær i Hvidovre starter nemlig sådan her for børnehavebørnene. Med at samle skrald.

”I min verden ville vi ikke kunne være en naturinstitution, hvis ikke også vi arbejdede på at blive mere bæredygtige for netop at passe på den,” siger pædagog-medhjælper Charlotte Offenbergh. Det er det, der gør deres pædagogik bæredygtig, mener hun.

”Vi taler hele tiden om, at vi gør det, vi gør, for at passe på naturen,” siger hun.

En død måge rådner

Sporene er overalt. I laminerede bi-billeder, der blaffer i bede og træer og viser, at det er biernes blomster. I regnvandstønder og i kompostspande, i affaldssorteringen og i byttecentralen med brugt overtøj. Og i rådnekassen, der står i et afsondret

hjørne på legepladsen, hvor en død måge langsomt svinder ind, så børnene kan følge med i processen.

”Vi har børn, der vitterligt kun har gået tur i centret – dem skal vi give gode oplevelser, så de synes, det er fedt at være i naturen. Så passer de også bedre på den,” siger leder Birgitta Liljenberg Schmidt og fortæller, at omstillingen ikke har været uden diskussioner, hverken i forhold til forældrene eller medarbejderne imellem.

Forældre bakker op

Mens nogle forældre ville have klatrestativ, mente medarbejderne, at klatring skulle foregå i træer. Forældrene mente, at det kunne være farligt at samle skrald og kunne ikke se meningen med den store grunds mange bakker. I dag bruger børnene bakkerne til at ’mudderkælke’, og forældrene ser nu meningen i de våde og mudrede flyverdragter. Desuden leverer de efterhånden brugte materialer helt af sig selv.

Inden Immerkær fik en fælles madordning, stod der otte skyrspande på bordet med mærkater, som viste, hvor plast, stan-

I Børnehuset Immerkær får børnene blandt andet mulighed for at samle skrald, følge forrådnelsesprocessen i en død måge og skabe kunstværker af gamle plastiklåg skruet fast i plader, der skaber farverige landskaber.

Børn kan ikke bruge klimabekymringer til særligt meget og har kun de handlemuligheder, de voksne præsenterer dem for, mener pædagogmedhjælper Charlotte Offenberg (tv.) og pædagog Pernille Funch Nielsen. Derfor er det også en pædagogisk opgave at vise børnene, hvad de selv kan gøre i og for naturen.

GUIDE

niol og madrester skulle hen, fortæller Charlotte Offenberg og griner:

”Jeg er sikker på, at forældrene har været megatrætte af mig, når deres børn kom hjem og sagde: ’Sølvpapir er dårligt – det siger Charlotte’.”

Hun kalder sig selv en nørd, men sådan er det ikke alle, der har det, og det må man respektere.

”Det er mig, der står for krea og indkøb af materialer, og jeg køber også nyt, blankt pap til stuerne, som de så klipper i med børnene, hvor jeg selv bruger genbrugsmaterialer. Her er vi forskellige.”

Undgår at skræmme

Medarbejderne i Immerkær er bevidste om, at bæredygtighed og klima ikke skal være en skræmmekampagne. I stedet prøver de at gøre børnene nysgerrige på naturen. På hvor skolopendrene bor, og hvad

de spiser. På at se, hvordan mågen rådner, mens det plastr, de indsamler, forbliver.

Det skal desuden give pædagogisk mening at arbejde med bæredygtighed, og der er da også masser af læring i at bruge en gribetang, der er lige så finmotorisk udfordrende som at lægge perler. Og der er sansemotorik i at mærke, at strømperne er blevet for våde. Og sprog i at tale om, hvad Ormen Orla ude i komposten skal have at spise, forklarer pædagog Pernille Funch Nielsen.

”Vi prøver hele tiden at skabe muligheder for at gøre noget selv,” siger hun.

Indimellem kan nogle børn dog være bange, fordi de har hørt uhyggelige ting om klimaet, fortæller Charlotte Offenberg.

”Så siger jeg for eksempel: ’Det er derfor, vi bruger sunlollypakker til at lave juletræer. For så skal vi ikke fælde et træ. Det er godt for naturen.’” ★

KILDER: THORLEIF FRØKJÆR, LEKTOR VED KØBENHAVNS PROFESSORSHØJSKOLE OG STIG BROSTRØM, PROFESSOR EMERITUS VED DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDVIKLING, AARHUS UNIVERSITET

5 GODE RÅD TIL BÆREDYGTIGHED I DAGTILBUD:

Omsæt bekymringer til handlinger

1

VÆR IKKE BANGE FOR ALVOREN

Måske har børnene overhørt nyheder om temperaturstigninger. Eller har overværet forældrenes bekymrede samtale om skovbrande og en smeltende indlandsis.

Klimaproblemerne er ikke noget, I som pædagogiske medarbejdere introducerer for børnene ved at fokusere på bæredygtighed. Klimaet er allerede en del af børnenes liv og har for nogle skabt en diffus usikkerhed eller ligefrem angst. Ved at arbejde med bæredygtighed i det pædagogiske arbejde har I mulighed for at gribe børnenes bekymringer og omsætte dem til handling.

2

SKAB HÅB

Start gerne med de lavtstående frugter som at spare på vandet eller slukke for lyset. Det kan sætte gang i en samtale om energi, og hvor den kommer fra. Skal man kun slukke lyset, fordi el er dyrt? Og hvad kan strømmen ellers bruges til?

Gå konkret til værks, så børnene kan se, at de gør en forskel. Affald er et godt eksempel. Det er synligt på jorden. Det kan samles op, man kan træde i det, det kan rådne og blive til ormemaad i komposten eller bruges igen.

Jo ældre børnene bliver, jo mere kan det udfoldes. For hvad sker der med det, når vi har gravet det ned? Og hvad betyder det for kommende generationer?

3

GRIK BØRNEGENS IDÉER

En død fugl på stranden, der er blevet kvalt i plast, kan give vrede og frustration hos børnene. Vær ikke bange for følelserne – kritikken og ærgrelsen over forureningen er naturlig. Det er, hvordan du som pædagogisk medarbejder griber følelserne, der er afgørende.

Hvis et barn kommer med forslaget om, at "så kan vi da bare samle tre stykker plastik hver, så har vi løst problemet," så lad være med at afvise det. Barnets initiativ rejser håb. Også selvom det kun hjælper meget lidt på en lille strand i Danmark.

4

TAG AFSÆT I NYSGERRIGHEDEN

Undren er fundamentet for at arbejde med bæredygtighed.

En lille dreng på en legeplads observerer for eksempel vand, der drypper fra en tagrende og følger dråberne ned i vandpytten. Hvad sker der? Han er fascineret og har brug for hjælp til at finde ud af mere: Hvor kommer vandet fra, og hvor forsvinder det hen? Det fører til interesse og en begærlighed efter viden, som I som pædagogisk personale skal være klar til at gribe – selvfølgelig afhængig af barnets alder og parathed.

5

VÆR MODIG

Du kan hverken sige ja eller nej, når barnet siger, at I løser problemet ved at samle tre stykker plast på stranden. Men hvad siger du så?

Det kræver mod at møde store problemer med børnene uden at kende svarene. Det kræver mod at være på gyngende grund og behandle de store emner pædagogisk og gøre noget ved det.

Klimakrisen er et ulykkeligt udgangspunkt, men der ligger også en spændende mulighed i at udvikle en ny pædagogik, hvor ingen kender svarene. Det gælder om at eksperimentere, forsøge at skabe håb og rumme både vrede og glæde for at finde nye muligheder og løsninger med børnene.

350 år gammel lov sikrer Kirsten millionerstatning

På grund af en kollega fik Kirsten Christensen en arbejds-skade og et liv med kroniske smerter. Lov fra 1683 betød, at arbejdsgiveren uden problemer påtog sig erstatningsansvar.

AF SIMON MARVIG RAVN | FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

KEND DIN RET

DANSKE LOV

Danske Lov blev nedskrevet i 1683 af Christian V, som samlede for eksempel Jyske Lov og Skånske Lov, og med Danske Lov stod man med en samlet lovgivning for hele kongeriget.

Nogle dele af loven bliver stadig brugt, som for eksempel Danske Lov 3-19-2. Den betyder, at arbejdsgiveren har ansvaret for skader, der bliver påført en medarbejder af en anden medarbejder.

Loven bliver brugt i dag, også i retssager, men det er sjældent, at der bliver dømt efter den.

KILDER: DANMARKSHISTORIEN.DK OG ADVOKAT I FOA TINE MARIE ANDERSEN

Har du brug for hjælp
Kontakt din FOA-afdeling via
foa.dk/afdelinger

Social- og sundhedsassistent Kirsten Christensen flytter en el-seng ind i en tom lejlighed på det plejehjem, hvor hun arbejder.

Det er lørdag, og det skal gerne gå lidt hurtigt. En sygeplejerske fra hjemmep-lejen hjælper hende med at vippe sengen ned. Men sygeplejersken slipper for tidligt og med en kraft, der svarer til 120 kilo, bliver Kirsten trukket ned og lander oveni sengen. Det ryk, hun udsættes for, går ud over kravebenet og nakken.

Hendes skulder hæver, og hun oplever en smerte som efter et kraftigt slag. I dag – næsten seks år efter uheldet, som skete 27. februar 2016 – er smerterne ikke forsvundet. De er allerværst, når vejret bliver koldt.

”Smerterne er en kæmpe belastning, og jeg kommer til at gå med det resten af mit liv. Hvis jeg skulle vælge, ville jeg allerhelst have haft min skulder. Prøv at tænke på, hvordan det føles at få en lammer. Den smerte har jeg hele tiden,” siger Kirsten Christensen.

Arbejdsgiverens ansvar

Det juridiske efterspil har til gengæld været næsten smertefrit, fordi håndteringen

af den type sager allerede blev beskrevet i Danske Lov i 1683. Her fastslås det, at arbejdsgiveren har erstatningsansvaret for ’uforsvarlige skadegørende handlinger’.

”Skaden skete, fordi kollegaen giver slip på sengen, hvorefter den falder, og medlemmet falder oveni. Det er arbejdsgiverens ansvar. Det fremgår af denne ældgamle lov, at arbejdsgiveren hæfter for fejl og forsømmelser begået af en arbejdstager,” forklarer Tine Marie Andersen, der er advokat i FOA og førte sagen for Kirsten Christensen.

Tine Marie Andersen understreger, at det er vigtigt, at eksempelvis FOAs medlemmer er opmærksomme på, at man kan have ret til erstatning, hvis man er kommet til skade grundet en kollegas fejl. Også selvom hensigten ikke har været ond.

”Man behøver ikke at vide, hvem der har begået fejlen eller pege fingre ad nogen,” siger hun.

Savner i høj grad jobbet

I Kirstens Christensens tilfælde forsøgte hendes daværende arbejdsgiver, en østjysk kommune, heller ikke at undslå sig det ansvar. I december 2021 fik den nu 58-åri-

ge social- og sundhedsassistent en foreløbig erstatning på 1,5 millioner kroner, og hun er lettet over, at hun nu kan tilkøbe hjælp i dagligdagen.

Det ændrer dog ikke på, at hun har betalt en høj pris. Hun er kommet på førtidspension og har mere eller mindre måttet opgive dans, gåture og havearbejde, men det er især tabet af hendes store hobby håndbold, der har betydet noget.

"Der er et stort tomrum, efter at jeg ikke længere kan dyrke min sport.

Det sociale samvær mangler i høj grad," siger Kirsten Christensen.

Og så savner hun i mindst lige så høj grad arbejdet og oplever, at hun har været i en form for identitetskrise:

"Førhen blev jeg stolt, når jeg sagde, at jeg var social- og sundhedsassistent. For jeg vidste, at jeg gjorde en forskel. Nu har jeg skullet vænne mig til at sige, at jeg er førtidspensionist. Jeg skynder mig altid at sige, at det skyldes en arbejdsskade." ★

SMRA@FOA.DK

Kirsten Christensen synes, hun har betalt en høj pris for uheldet på sit arbejde: "Jeg kommer til at have ondt i den skulder for evigt og altid, og jeg synes ikke, man kan sætte et beløb på sit liv. Det havde slet ikke hamlet op med, hvad jeg havde tjent, hvis jeg havde været i arbejde."

DE FIK OGSÅ HJÆLP AF FOA

Noemi Mirandilla Jansen AU PAIR VINDER SAG OM MASSIVT OVERARBEJDE

Alt så godt ud, da filippinske Noemi Mirandilla Jansen i foråret 2018 begyndte som au pair hos en østjysk familie. Ifølge kontrakten skulle hun, helt efter reglerne, arbejde 30 timer om ugen og honoreres med 4.500 kr. i lommepenge hver måned. Virkeligheden bød på massivt overarbejde, som Noemi, tilskyndet af sin danske kæreste, noterede i sin dagbog. Hun sagde op, og værtsparret svarede igen med en politianmeldelse for kontraktbrud. Retten i Aarhus har nu afgjort, at Noemi skal have efterbetalt 25.000 kr. i lommepenge som kompensation for overarbejdet. Det er første gang, FOA har ført en sag af denne karakter.

Heidi Nowakowski LANDSRET STADFÆSTER HISTORISK MOBBEDOM

Det er arbejdsgivers ansvar at sikre et ordentligt psykisk arbejdsmiljø. Det blev slået fast, da Vestre Landsret stadfæstede den historiske byretsdom, der gav social- og sundhedsassistent Heidi Nowakowski medhold i en retssag om mobning og sikrede hende en erstatning på 2,3 millioner kr. fra Region Midtjylland. I 2014 blev Heidi Nowakowski mobbet gennem flere måneder på det bosted, hvor hun var ansat – og ledelsen greb ikke ind, selvom den blev orienteret. Det forløb har betydet, at Heidi Nowakowski har mistet 95 procent af sin erhvervsevne.

Læs mere
fagbladetfoa.dk/mobbesag

NÅR DER PLUDSELIG ER 2.000 TIMER OM ÅRET MERE TIL DIG SELV

AF ULLA ABILDTRUP, REDAKTIONEN@FOA.DK | FOTO: ANNA CATHRINE LETH CHRISTIANSEN

Overgangen til seniorlivet kan være hård for mænd. For nogle betyder farvel til arbejdslivet et tab af struktur og meningsfyldt indhold i hverdagen. Derfor skal man begynde at forberede sig tidligt – allerede når man er i 50'erne, lyder opfordringen fra forskere. Fagbladet FOA har mødt nogle af de mænd, der er med i et projekt om den gode overgang til seniorlivet. "Vi skal gøre som kvinderne," lyder et af deres råd.

MØD DEM
PÅ SIDE
38-41

Kim Georg Storberg:

"Når jeg kommer hjem fra arbejde, er jeg træt og fyldt op af indtryk, mens min kone går til en masse i sin fritid."

Kurt Pedersen:

"Jeg fik et wakeucall på trappen op ad Møns Klint."

Forestil dig, at du ikke behøver at stille vækkeuret. Der er heller ikke nogen chef, der hiver i dig, og du bestemmer selv, hvad dagen skal bruges til. Det lyder som ferie, men hvad så, når ferien ikke stopper igen? Når sidste arbejdsdag er slut, og livet som pensionist starter, er der pludselig 2.000 ekstra timer om året mere til dig selv. Og det kan ifølge Astrid Pernille Jespersen, leder af Center for Humanistisk Sundhedsforskning på Københavns Universitet, kaste nogle ud i en krise:

”Mange mænd får det svært, når de skal på pension. Deres maskulinitet og identitet er tæt knyttet til deres arbejde, og derfor er pensionering en utrolig personlig udfordring. Det gælder både bankdirektøren og renovationsarbejderen,” siger Astrid Pernille Jespersen.

Arbejdet er identiteten

Hun forklarer, at mænds netværk ofte er knyttet til kollegerne. Det samme gælder den anerkendelse, som vi alle har brug for.

”Arbejdet er omdrejningspunktet i mændenes liv, og de kan føle sig fortabte, når de skal på pension. Derfor skal man tage det alvorligt at bruge de sidste år på arbejdsmarkedet på at forberede sit seniorliv.”

Astrid Pernille Jespersen mener, at vi har en fælles opgave med at hjælpe de ældre godt væk fra arbejdsmarkedet:

”Ligesom vi har en indkørringsperiode for nye eller medarbejdere, som vender tilbage fra barsel eller sygdom, bør vi have fokus på overgangsperioden til pension. Det er ikke kun den enkelte medarbejder, der skal stå for den forberedelse. Arbejdspladserne skal sammen med fagforeninger, foreningslivet og kommunerne foreta-

ge en række strukturelle ændringer, så overgangen bliver nemmere for de kommende pensionister,” siger hun.

Mødesteder på mænds præmisser

Ifølge Svend Aage Madsen, der er forskningsleder og psykolog på Rigshospitalet, er ældre mænd i øget risiko for at få depression, og de tilhører den gruppe, der hyppigst begår selvmord. Depression kan være udløst af ensomhed.

”En del mænd har et uheldigt reaktionsmønster ved ensomhed og depression. De isolerer sig og har en større tendens til at blive misbrugere. Mænd kan have svært ved at søge hjælp og taler ikke højt om, at de er ensomme, for det kan føles som en fiasko. De er ikke trænede i at invitere andre og indgå i sociale kontakter, og mænd har ikke lyst til at sidde og snakke i to timer som kvinder. De vil ofte gerne foretage sig noget med hænderne. Når de laver noget konkret sammen, opstår der bekendtskaber, som kan udvikle sig til venskaber,” siger Svend Aage Madsen.

Cykler og dyrker yoga sammen

Og det er netop tanken med projektet ’Fra Arbejdsliv Til Seniorliv’, som tre kommuner er en del af. I Vordingborg er et af tilbuddene et 12-ugers forløb kaldet ’1-2-3 det er let’, hvor der er fokus på livskvalitet, sundhed, kost og fællesskab. Det er en blanding af en egentlig fællesaktivitet som mountainbike, yoga og madlavning og aktiviteter på egen hånd derhjemme som daglige skridt og let styrketræning.

Ifølge Brian Bo Rasmussen, der er projektleder i Vordingborg Kommune, er første hold netop afsluttet med stor succes.

”Mændene er så glade for aktiviteterne og ikke mindst fællesskabet, at de insisterede på at holde fast i de nye gode vaner – og har derfor valgt at fortsætte i yderligere 12 uger,” siger han. ★

Astrid Pernille Jespersen

Leder af Center for Humanistisk Sundhedsforskning KU

”

MANGE MÆND HAR KUN KONEN AT SNAKKE MED, MEN I DAG LEVER HVER FJERDE MAND UDEN EN PARTNER. DERFOR ER DET SÅ VIGTIGT AT FINDE MØDESTEDER FOR MÆND PÅ DERES PRÆMISSER. FOR MANGE MÆND ER ARBEJDET KERNEN I LIVET.

SVEND AAGE MADSEN
FORSKNINGSLEDER OG PSYKOLOG VED RIGSHOSPITALET
OG FORMAND FOR FORUM FOR MÆNDS SUNDHED

25%

af danske mænd lever uden en partner, og for ufaglærte mænd er tallet oppe på 45 %. Samtidig har hver tredje ufaglærte mand født i slutningen af 1960'erne ingen børn.

KILDER: ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVS-RÅD OG ROCKWOOL FONDEN

'FRA ARBEJDSLIV TIL SENIORLIV'

'Fra Arbejdsliv Til Seniorliv' (FATS) foregår i kommunerne Vordingborg, Vejle og Aarhus og skal give mere viden om den gode overgang til seniorlivet. Projektet er et samarbejde mellem Center for Humanistisk Sundhedsforskning på Københavns Universitet og Center for Sund Aldring og er støttet af Nordea Fonden.

Udover '1-2-3 det er let' har Vordingborg Kommune udviklet en række aktiviteter målrettet mænd i 50'erne og 60'erne. Et af tilbuddene er 'MatchOp', hvor mænd kan mødes med andre mænd om fælles interesser.

Derudover har FATS udviklet et vejlederkorps bestående af lokale mænd, som alle er i seniorlivet og kan dele ud af egne erfaringer. Mange mænd har allerede benyttet tilbuddet om vejledning, ifølge projektleder Brian Bo Rasmussen. I alt deltog henvend 150 mænd i målgruppen i en eller flere FATS-aktiviteter i Vordingborg Kommune i 2021.

&

Vil du vide mere?

Tjek vordingborg.dk/fats eller ring til projektleder Brian Bo Rasmussen på 23 30 62 06

Op af sofaen, ud ad døren og vær social

Mænd har svært ved at komme ud ad døren efter en lang dag på jobbet, og derfor risikerer de at blive ensomme, når arbejdslivet slutter, mener tillidsrepræsentant.

Telefonerne bimler og bamler, for der er bud efter pedel Kim Georg Storberg i Vordingborg Kommune. Han tjekker, om det er vigtige beskeder og taler videre, for det, han har på hjerte, er også vigtigt:

”Mænds identitet hænger meget sammen med jobbet. Hvis du går på pension fra den ene dag til den anden og ikke har forberedt dig, mister du pludselig alle arbejdskammeraterne og det fællesskab, du var en del af og har ikke noget at sætte i stedet. Mange bliver ensomme – jeg kender flere, som har sat sig på havnen og ikke lavet andet end at drikke bajere,” fortæller Kim Georg Storberg.

Han er udover at være pedel og tillidsrepræsentant vejleder i projektet ’Fra Arbejdsliv Til Seniorliv’ (FATS), som tilbyder fællesskaber for mænd i alderen 52 til 65 år.

”Vi skal begynde at forberede pensioneringen allerede, når vi er i 50’erne. De fleste ved, at de skal sikre deres økonomi og prøve at bevare et godt helbred, men vi skal også sørge for at komme ud ad døren til noget socialt. Det er kvinder meget bedre til,” mener Kim Georg Storberg.

”Når jeg kommer hjem fra arbejde, er jeg træt og fyldt op af indtryk, mens min kone går til en masse i sin fritid. Jeg overvejer at gå ned i timer for at få tid og overskud til flere aktiviteter, for jeg ved, at det sociale er vigtigt for ikke at blive ensom, når man går på pension,” siger han.

Mænd mister mening med livet

Kim Georg Storberg blev opfordret til at gå ind i FATS-projektet af driftslederen for trafik og ejendomme i Vordingborg Kommune, Michael Kornbeck, og FOA Sydsjælland, og han er glad for sin rolle som vejleder i FATS.

”Jeg hjælper med at synliggøre, hvad der kan blive af problemer, når en mand trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Hvis vedkommende er bekymret for at blive ensom, kan vi henvise til ’MatchOp’, som er en del af FATS. Her kan mænd

99

JEG VED, AT DET SOCIALE ER VIGTIGT FOR IKKE AT BLIVE ENSOM, NÅR MAN GÅR PÅ PENSION

KIM GEORG STORBERG
VEJLEDER I PROJEKTET FATS

Som tillidsrepræsentant har Kim Georg Storberg oplevet mandlige kolleger savne mening med livet, når de gik på pension eller blev fyret. Blandt andet derfor er han fuldt bevidst om, at det kræver forberedelse at sige farvel til arbejdslivet.

møde andre mænd med samme interesser. Det behøver ikke at være andet end at gå en tur, men kan også være en idé om at genoplive en gammel interesse,” fortæller Kim Georg Storberg.

Projektet tilbyder også mænd i målgruppen et klippekort med tre gratis træninger i en sportsklub i Vordingborg Kommune.

”Når der er gået en måned efter den første rådgivning, følger jeg op og ringer og hører, hvordan det går med de ting, vi talte om. Jeg ved, det kan være svært at komme op af sofaen,” siger Kim Georg Storberg.

Savner mening med livet

Som tillidsrepræsentant har han gennem tiden oplevet flere mænd savne mening med livet, når de mistede deres arbejde, hvad enten det var frivilligt eller ved en fyring.

”De spørger mig, hvad de skal stille op med deres liv? Det er derfor, jeg støtter op om projektet her og gerne vil være med til at skabe nye fællesskaber,” siger han.

Kim Georg Storberg er med sine 65 år blandt de ældste i projektet og kunne formentlig få en ’Arne-pension’, men det har han ikke tænkt sig:

”Jeg ved ikke, hvornår jeg går på pension, men jeg har en ret klar idé om, hvad jeg vil lave. Som tillidsrepræsentant har jeg fået indsigt i en masse pagagraffer, så jeg vil gerne læse jura og rådgive for eksempel foreninger for ældre i juridiske spørgsmål,” siger den aktive tillidsrepræsentant og vejleder i FATS. ★

En flok halvgamle tykke mænd i samme båd

Kurt Pedersen på 57 år er i gang med at forberede sig på et godt seniorliv. Han vil ikke ende som flere af sine tidligere kolleger, der satte sig i sofaen og drak øl.

ikke til at se, hvad jeg lavede. Her gør jeg en konkret forskel, når jeg for eksempel sørger for, at varmestyringen virker,” siger Kurt Pedersen.

Trist at følge tidligere kolleger

I 2015 mistede Kurt Pedersen sit job som it-mand, da hans daværende arbejdsplads skar ned.

”Jeg havde arbejdet, siden jeg var 16 år, og havde råd til at gå på pension, men jeg syntes, der var flere år i mig og fik jobbet som pedel,” siger han.

Flere af Kurt Pedersens kolleger fra den gamle arbejdsplads gik på efterløn eller pension, og det var trist at følge, hvordan det gik dem, fortæller han:

”De satte sig i sofaen foran fjernsynet og hørte bajere, og et halvt år senere døde de. Jeg har tænkt meget over det – de havde et hårdt liv, og

”Jeg kunne godt gå på pension nu, for jeg får pension fra mit gamle arbejde, men jeg bliver ved, så længe jeg synes, det er sjovt,” siger Kurt Pedersen, der er pedel på Kulsbjerg Skole i Stensved.

Han kan lide at være omgivet af en masse unge mennesker – også de frække af dem – og han kan lide det alsidige arbejde på skolen.

”På mit gamle arbejde sad jeg foran en computer hele dagen, og det var

På FATS-kurset er Kurt Pedersen blevet fortrolig med yoga, spinning og sund mad. Men han oplever også gode samtaler om fremtiden med andre "halvgamle tykke mænd".

hold da op, det var ikke meget, de fik ud af den pension."

Derfor var Kurt Pedersen ikke svær at overtale, da hans tillidsrepræsentant foreslog ham at komme med i projektet 'Fra Arbejdsliv Til Seniorliv' (FATS) med tilbud som yoga, spinning og sunde retter på menuen.

Lillemor bakker op

"Vi er en flok halvgamle tykke mænd, og dermed er vi alle i samme båd og kan støtte hinanden. Vi har for eksempel snakket om, hvad vi er bange for, når vi bliver ældre og skal på pension. Her blev det klart, at tanker om helbredet fylder en del," fortæller Kurt Pedersen.

"Mit bevægeapparat fejler ikke noget i øjeblikket, men det er bedre at komme i gang med træning nu frem for at vente, til jeg eventuelt får problemer, for så bliver det først rigtig svært at begynde," mener han.

Mændene i FATS har blandt andet bestegt Møns Klint og lært at tilberede aftensmad uden en masse kalorier.

"Heldigvis bakker lillemor derhjemme op om projektet. Det havde heller

” DET VAR SKRÆMMENDE, SÅ DÅRLIG MIN FORM VAR

KURT PEDERSEN
PEDEL

ikke været til at holde ud, hvis jeg skulle sidde med en gulerod, mens hun spiste peberbøffer i flødesovs og flødeskumskager til dessert," griner Kurt Pedersen.

Han gør sig mange tanker om livet som pensionist:

"Jeg fik et wake-upcall på trappen op ad Møns Klint. Det var skræmmende, så dårlig min form var, så jeg har sat tempoet på gåturene med hunden op, for det er jeg nødt til for at passe på mit helbred. Men jeg er ikke bekymret for, at jeg kommer til at sidde i sofaen som mine gamle kolleger. Jeg har masser af idéer til pensionistlivet i vores sommerhus, men så længe jeg synes, det er sjovt at gå på arbejde, bliver jeg ved," siger Kurt Pedersen. ★

GUIDE

5 GODE RÅD TIL DET GODE SENIORLIV

1

Genopliv en interesse

Var du vild med sport eller en hobby, da du var ung, så tjek tilbuddene i det lokale foreningsliv. Mange sportsklubber tilbyder 2-3 prøvegange gratis. Gå eventuelt ned i tid, hvis det kniber med at få overskud til at dyrke dine interesser efter arbejde.

2

Forbered dig på seniorlivet

Mænd er i højere grad i fare for at få en depression, når de stopper på jobbet – det gælder både for bankdirektøren og pedellen. Når du pludselig får 2.000 timer om året mere til dig selv, kan det være en udfordring at få nyt meningsfuldt indhold i hverdagen. Derfor skal du begynde at forberede pensioneringen allerede, når du er i 50'erne.

3

Mød andre som dig selv

Det er vigtigt at komme ud ad døren til noget socialt, så du ikke bliver ensom, når du går på pension. Find for eksempel et mødested, hvor du kan lave aktiviteter med andre mænd, og I kan støtte hinanden i forhold til bekymringer vedrørende seniorlivet. Læs mere på mmdanmark.dk

4

Gå en tur

Motion giver bedre humør og er godt mod kiloene på sidebenene. Mænd med hårdt fysisk arbejde bør allerede i 30-40-årsalderen begynde at tænke på, hvordan de undgår nedslidning, så kroppen kan holde til et langt liv. Gå i gang med træning, før bevægeapparatet giver problemer. Det er lettere end at vente, til det gør ondt.

5

Tal med din partner

Det er nemmere at holde fast i nye sunde vaner, når man er to om at lade flødeskumskagerne stå og spise nødder og frugt i stedet for. Tal også med din partner om andre vaner i jeres forhold – i mange par er det altid konen, der ringer til jeres børn. Måske skulle du tage initiativet næste gang.

KILDER: KIM GEORG STORBERG, PEDEL, BRIAN BO RASMUSSEN, LEDER AF 'FRA ARBEJDSLIV TIL SENIORLIV' I VORDINGBORG KOMMUNE. ASTRID PERILLE, JESPERSEN, LEDER AF CENTER FOR HUMANISTISK SUNDHEDSFORSKNING PÅ KØBENHAVNS UNIVERSITET

FOA Fordele

3% på Lønkontoen

- For at få den høje rente skal du være medlem af FOA Fagforening.
- Du skal fremover være helkunde og samle din privatøkonomi i PenSam Bank. Din NemKonto skal være oprettet i PenSam Bank.
- Vi skal kunne kreditvurdere din økonomi i forhold til den samlede pakke.
- Rentesatsen er variabel og senest opdateret pr. 1. januar 2019. 3% i rente gælder op til 25.000 kr. (herefter 0,00 %).

PenSam

FOA

MIN
VEJ

EJENDOMSSERVICETEKNIKERELEV
BRIAN DIERNER:

JEG KAN MÆRKE, JEG GØR EN FORSKEL

AF SIMON MARVIG RAVN | FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

Jeg ville ønske, at nogen havde sagt til mig, at jeg skal kunne se meningen i mit arbejde. I Bauhaus mærkede jeg, at jeg havde taget detailuddannelsen af praktiske grunde. Ikke af interesse. EST-uddannelsen oplever jeg som en ny begyndelse. Jeg er glad og suger så meget ind som muligt. Jeg har en masse ansvar.

En af de gode ting ved Fjølstervang Skole, hvor jeg er i praktik, er, at det er en lille skole, så jeg er en del af helheden. Mine kolleger og eleverne fortjener, at jeg går op i mit arbejde. Der er også altid forskellige oplevelser med eleverne. Som for eksempel de to, der laver matematik sammen. Den ene skal regne, og den anden skal skrive. Først kigger den ene af dem på regnestykket og læser op, at det er 70 plus 25. Han kigger op i loftet og siger, at han føler, at det er 120. Så begynder hans makker at skrive det ned. Det er pudsigt.

Min kæreste er optiker, og det har hun villet være, siden hun var 14. Det er motiverende at være sammen med en, der altid har vidst og arbejdet for, hvad hun ville. Der føler jeg, at jeg er med min uddannelse nu. Jeg kan mærke, at jeg gør en forskel, når jeg for eksempel hjælper en elev med sin computer.

Når jeg har løst problemet, så lyser deres øjne op, de siger tak og løber bare afsted. Der føler jeg, at det, jeg laver, er noget værd. ★

| CV |

2020: Starter på EST-udd., færdig marts 2023

2019-2020: Brænder ud i detailbranchen, men finder en ny vej sammen med Job Vision

2018-2018: Arbejder i Bauhaus i drive-in og trælast

2014-2017: HHX-udd. (innovation og iværksætter)

2011-2013: HG-udd. (detailhandel)

2009-2011: Uddanner sig som lagermedarbejder

” DER KOMMER TIL AT SKE NOGET VILDT MED DEN OFFENTLIGE SEKTOR

Alle, der arbejder med børn, ældre og sundhed, har aldrig haft så gode betingelser for bedre arbejdsvilkår og højere løn som nu. Det vurderer fremtidsforskeren Marianne Levinsen, der er ekspert i det offentlige arbejdsmarked.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: TOR BIRK TRADS

OM MARIANNE LEVINSSEN

Marianne Levinsen er cand. scient.pol., fremtidsforsker, forfatter og foredragsholder. Hun har arbejdet i blandt andet Kirkeministeriet og Aarhus Amt, men driver nu Fremforsk sammen med sin mand, Jesper Bo Jensen. I 2009 blev hun den første kvindelige fremtidsforsker i Kraks Blå Bog.

Hun holder cirka 70 foredrag om året for ansatte, virksomheder, bestyrelser og organisationer om blandt andet sundhedsvæsen, arbejdsmarked, børn og unge.

Hun har indtil nu besøgt og rådgivet 70 ud af 98 kommuner. Hendes mest efterspurgte foredrag handler om rekruttering og fastholdelse.

Færre ugentlige bade, færre besøg, mindre rengøring. Færre voksne på stuerne og flere børn. Det kendetegner i grove træk det, der er kendt som 'den minimale velfærd'. Den velfærd, der mest af alt handler om at give så lidt hjælp til borgerne som muligt – og som det ifølge Marianne Levinsen har drejet sig om de seneste 15 år. Men som snart er fortid ifølge den anerkendte fremtidsforsker med speciale i den offentlige sektor:

"Jeg tror ikke på, at minimalstatsmodellen kommer til at overleve de næste 15 år. Det er slut med det," siger Marianne Levinsen, der er forskningschef i virksomheden Fremforsk og lever af at se, hvordan samfundet kommer til at udvikle sig de næste 5, 10 og 15 år.

"Jeg er sikker på, at de næste 10 år kommer til at handle om, hvordan vi leverer noget, der er bedre. Der kommer til at ske noget vildt med den offentlige sektor. Ja, det kan faktisk ikke være anderledes," siger den både hurtigt talende og hurtigt tænkende Marianne Levinsen og tilføjer:

"Den minimale velfærd er umulig at holde, når alt boomer. Folk kunne forstå det efter finanskrisen, men den er umulig i et samfund, der brøler af sted. De brølende 20'ere. Det er det, jeg ser."

Pres giver nye tanker

Og det ser hun som en gylden mulighed for offentligt ansatte i sundhedssektoren, i ældreplejen, på børneområdet, i rengøringen, i psykiatrien, på handicapområdet, ja, på alle de områder, FOAs medlemmer

arbejder på. Anderledes kan det ikke være, når borgernes krav om bedre velfærd, en desperat mangel på arbejdskraft, en buldrende samfundsøkonomi og storpolitisk bevågenhed kolliderer.

"Så længe en gris kan erstattes af en anden gris, så sker der altså ikke noget. Undskyld. Så længe tingene kører på rutinen og driften kører, så gør vi ikke noget. Men vi er begyndt at se noget andet. Hesten er begyndt at bide i krybben, driften har fået problemer. Og når vi bliver presset til at tænke i nye baner, så sker der pludselig noget."

Marianne Levinsen hører det alle steder, hvor hun kommer frem. Hos ældrecheferne. I kommunalbestyrelserne. I sundhedsvæsenet. Hvordan de skal finde nye, faglærte medarbejdere? Hvordan de skal fastholde?

De har et problem, som Marianne Levinsen allerede skitserede, da hun lavede fremtidsscenarier for Herning Kommune i 2016, men som cheferne i kommunerne først for alvor mærker nu.

"Alt det giver medarbejderne momentum til at få bedre vilkår nu. Løn, arbejdsmiljø, arbejdsbetingelser. Selvom det ikke er tydeligt på arbejdspladserne endnu, kommer det til at ske, for det er blevet til arbejdstagernes marked," siger hun.

Kræver modige politikere og chefer

Og politikerne ved det. Hvis det offentlige ikke omstiller sig, reagerer de borgere, der kan. Men ikke alle kan beklage sig hos den øverste leder, som hun selv gjorde, da hendes mor ikke kunne få andet end pulverkaffe efter et langt liv med filterkaffe.

Ikke alle går til ældrechefen, som hun gjorde, da hendes mor ikke kunne få plads på et plejehjem. Ikke alle kan selv betale, som hun selv gjorde.

Og faktisk er det heller ikke den vej, man vil i Danmark, konstaterer Marianne Levensen. Velfærdsstaten er man ikke klar til at afvikle, hverken i blå eller rød blok. Den gren vil man, ifølge fremtidsforskeren, ikke save over.

Men omstillingen kræver modige politikere og chefer, som blandt andet

er villige til at tænke i nye baner og lytte til medarbejderne og give dem lov til at træffe egne valg. Hun kalder det en kæmpe opgave og forventer, at cheferne får travlt de næste 5-10 år.

”Vi andre er sådan set ligeglade med styringsmodeller og udviklingskonsulenter. Det er, hvad den enkelte gør i den konkrete situation, der betyder noget. Når du ringer til plejecentret eller henter dit barn i børnehaven. Det er dét, der er velfærden.” ★

MASCH@FOA.DK

”
**Når vi bliver
presset til at
tænke i nye
baner, sker der
pludselig noget**

MARIANNE LEVENSEN
CAND.SCIENT.POL, FREMTIDSFORSKER,
FORFATTER OG FOREDRAGSHOLDER

HUSK!**21. februar**

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din Joblog

Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge flere job hver uge. Jo flere ledige stillinger, der er, desto flere skal du søge og registrere i din joblog. Derudover skal du hver måned gemme mindst én af de ansøgninger, du har sendt, i din joblog. Du kan miste dagpengene, hvis du ikke opfylder disse krav.

Nyt job?

Find dit nye job på FOA Job via foa.dk/akassen.

Digital post

Vi sender ikke længere breve med posten, men udelukkende til din indbakke på foa.dk/min-post. På Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du se og evt. ændre, hvordan du får besked om digital post. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail og sms.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

NY REGEL GØR DET MULIGT AT SUPPLERE ELEV LØNNEN

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

Som elev kan du nu tjene lidt ekstra ved siden af din elevløn, samtidig med at du kun betaler 15 kroner om måneden i elevkontingent til a-kassen. Du må nemlig have en samlet indtægt fra elevløn, bijob med mere svarende til beløbet for højeste dagpengesats. Det svarer til 19.351 kroner brutto om måneden.

Der er tale om en midlertidig regel, som gælder i perioden fra og med 1. januar

2022 til og med 31. december 2023. Uden for den periode gælder de almindelige regler om, at du ikke må have anden indtægt ved siden af din elevløn. ★

Læs mere
om de nye regler på
foa.dk/elev-og-uddannelseskontingent

Overvejer du at få udbetalt efterlønsbidrag?

I seneste udgave af Fagbladet FOA (december 2021) kunne du læse om muligheden for at få udbetalt dit efterlønsbidrag skattefrit. Her skrev vi, at du i en midlertidig periode, og hvis du ikke har nået din efterlønsalder, kan få dit efterlønsbidrag tilbage uden at betale skat af beløbet.

Måske overvejer du stadig, om du vil have dit efterlønsbidrag udbetalt? Måske er du i tvivl, om du engang har betalt til efterlønsordningen i en periode? Du er altid velkommen til at kontakte din lokale FOA A-kasse, hvis du har spørgsmål om den skattefrie udbetaling af efterlønsbidraget.

Få vejledning i a-kassen

Du kan bede os om vejledning på blanketten 'Skattefrie udbetaling af efter-

lønsbidrag', som du finder på foa.dk/skattefri-udbetaling-2022. Her siger du blot 'ja tak' til, at du ønsker vejledning, inden du tager stilling til, at du vil have dit efterlønsbidrag udbetalt. Så kontakter vi dig.

Du er også velkommen til at skrive til os i 'Min post' på foa.dk/post eller ringe til din lokale FOA A-kasse. Du finder kontaktinfo på foa.dk/kontakt-akassen.

En beslutning uden fortrydelsesret

Sidste frist for at søge om at få efterlønsbidraget udbetalt skattefrit er torsdag 30. juni 2022. Du ansøger på foa.dk/skattefri-udbetaling-2022. Beslutter du dig til at få dit efterlønsbidrag udbetalt, kan du ikke senere gå på efterløn eller få skattefri præmie. Du har ikke mulighed for at fortryde dit valg. ★

Velfærdens talenter skal fejres! Nominér et talent under 36

Velfærdens talenter er mange, og de gør en kæmpe forskel for hele Danmark. Kender du én, der gør livet lidt bedre for en masse mennesker hver dag? En person under 36, der fortjener at blive fejret som én af de 100 velfærdstalenter.

For 5. år afholder FOA og PenSam Velfærdens Talent 100, og der er åbent for nomineringer lige nu.

Læs mere og nominér et ungt talent på pensam.dk/talent

Et godt sted at hænge ud

På den pædagogisk ledede legeplads Skansen er der både tid til de fortrolige en til en-snakke og til at få drømmen om en hotdogbod til at flyve.

AF SIMONE KJØLBYE-DAM | FOTO: TOR BIRK TRADS

” Anja, må jeg godt hænge en reklame for min Youtube-kanal her?” spørger en dreng, så snart han kommer ind ad døren.

Han er efterfulgt af sine to klassekammerater, som stedkendt smider deres tasker ovre i hjørnet, mens snakken går livligt.

De tre femteklasses elever udgør den eftermiddag børnegruppen, som dukker op i Skansen Hus og Have, en af Aarhus Kommunes 17 pædagogisk ledede legepladser.

”Vi ved aldrig helt, hvor mange børn der kommer,” siger Anja Storkholm, som er legepladspædagog og afdelingsleder på stedet.

”Nogle gange har vi fem, andre gange kommer der 25. Så det er altid spændende, hvad dagen bringer.”

En til en-pædagogik

Og det er blandt andet det, der gør Skansen til et godt sted, mener Anja Storkholm. Hun har arbejdet på legepladsen i næsten syv år og har igennem tiden set mange børn og unge komme og gå – set dem vokse op. Der har været tid til fortrolige snakke om alt lige

fra skoleskift til problemer derhjemme, som de er åbne for at dele med medarbejderne.

”Vi går op i stedet med liv og sjæl og har så meget at tilbyde de børn og unge, som kommer. Her er der plads og tid til at fordybe sig.”

Det betyder, at Anja Storkholm og hendes kollega for eksempel kan støtte op om den unges drøm om en YouTube-karriere eller give gode råd til en gruppe unge, som vil bygge en hotdogbod i træværkstedet og gøre en forretning ud af det.

”Der er tilpas få børn hernede, til at vi kan følge processerne tæt. Hvis der kom 300 børn, ville vi slet ikke kunne arbejde med den enkelte på samme måde,” siger Anja Storkholm.

Et frirum

Hun er sammen med en mandlig kollega det faste holdepunkt på Skansen, men det betyder ikke, at børnene kan forudse, hvad der kommer til at ske.

”Vi griber dagen. Der er ikke noget fast på skemaet, men børnene ved, hvad vi står for. Vi er begge udemennesker og kreativt tænkende, og det har stor indflydelse på det, vi laver med de børn og

Anja Storkholm er legepladspædagog og afdelingsleder på Skansen Hus og Have i Aarhus. Hun nyder at have mulighed for at skabe et fortroligt rum til samtaler med de børn og unge, der dukker op efter skoletid.

unge, som dukker op efter skole,” siger Anja Storkholm.

Hun interesserer sig blandt andet for maling og strikning, og det kan vække en nysgerrighed hos nogle af børnene, der så prøver kræfter med at slå masker op og lave et tæppe, som andre på Skansen kan varme sig under.

Anja Storkholm understreger, at man også bare kan hænge ud et par timer, inden man skal hjem.

”Det er vigtigt, at børnene og de unge

ser Skansen som et fristed, hvor de kan være sig selv, hvis de har lyst til det. Her er der også plads til bare at slappe af i en sofa. De behøver ikke at vælge sig på perler eller udeliv, men kan i den grad være med til selv at præge dagens program, om det så er i cykelværkstedet, ude på legepladsen eller indenfor med et glas saft og et kreativt projekt.” ★

SAKD@FOA.DK

LEGEPLADSER MED PÆDAGOGISKE ANSATTE

Der er pt. 17 pædagogisk ledede legepladser for de 10-17-årige i Aarhus Kommune.

Legepladserne er mere børne- og ungestyrede end klubtilbuddene, og der er et stort fokus på, at børn og unge kan udfolde sig og få lov til at forfølge egne idéer og samtidig trække på de ansatte, som kan være med til at få udlevet nogle af deres drømme.

Tit indgår legepladserne i et samspil med lokalområdet, hvor de også bliver brugt af andre end den primære målgruppe – både af ældre og yngre, som kan benytte sig af udemiljøerne, hvor der ofte er dyr og værksteder.

KILDE: THOMAS MEDOM, RÅDMAND FOR BØRN OG UNGE I AARHUS KOMMUNE

Læs mere
[ungiaarhus.aarhus.dk/
legeplads](https://ungiaarhus.aarhus.dk/legeplads)

Gør det ondt at være ordblind?

Se mere på
AOF.DK/ORDBLIND

AOF

FOA Bogshop

Få op til 20 % i rabat, når du køber studiebooks til din social- og sundhedsuddannelse eller pædagogisk assistentuddannelsen.
Læs mere på foabogshop.dk.

FOA
SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

LÆKKER MAKRELMAD

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. En ny version af makrel i tomat med avokadocreame er virkelig delikat.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

Bland
en snack af
cashew-, hassel-
eller valnødder,
græskarkerner,
morbær og
rosiner

TIP!
Kålbladet
beskytter brødet
mod at blive blødt
af pålægget

Makrel i tomat med avokadocreame

2 store rugbrødsmadder

Fyld

1 dåse makrel i tomat, 125 g
1-2 avokadoer
2 tsk. citronsaft
1 fed hvidløg
et drys stødt chili
et drys paprika
lidt salt
1-2 stængler bladselleri

Tilbehør

2 tykke skiver groft rugbrød
2 friske blade af spidskål
friskkværnet sort peber

Opskrift

Skær avokadoerne over og fjern stenene og skrællen. Mos med en gaffel eller blend avokadoerne cremet med citron. Rør knust hvidløg, stødt chili, paprika og salt i. Smag til med salt og chili.

Snit skyllet bladselleri i små stykker. Bland dem i avokadocremen.

Skyl kålbladene og lad dem dryppe godt af. Læg et kålblad på hver skive rugbrød.

Åbn dåsen med makrel i tomat og fordel det på de to stykker rugbrød med kålblad. Kom bladselleriblade og avokadocremen ovenpå. Krydr med peber. Opbevar maden koldt.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

QUIZ

1. Kim Georg Storberg siger om mænds seniorliv:

- A. "Det er vigtigt, at vi spiser nogle flere grøntsager."
- B. "Vinterbadning er noget af det, der kan skabe gode fællesskaber."
- C. "Mange bliver ensomme - jeg kender flere, som har sat sig på havnen og ikke lavet andet end at drikke bajere."

2. Hvor stor er forskellen mellem den kommune, der giver mest og mindst i lokalløn til dagplejere?

- A. 16.500 kroner om året
- B. 23.700 kroner om året
- C. 36.300 kroner om året

3. Fremtidsforsker Marianne Levinsen mener, at det snart er fortid med ...

- A. At ansatte i hjemmeplejen kører i benzinbiler
- B. Den velfærd, der handler om at give så lidt hjælp til borgerne som muligt
- C. At de pårørende skal hjælpe til

4. Hvorfor fortjener Randi Højstrup Kirkefeldt et kollegakram?

- A. Hun har været en stor støtte til en ny kollega
- B. Hun rydder altid op i legestuen
- C. Hun deler gerne ud af gode råd ift. læreplansarbejdet

5. Kirsten Christensen har fået en foreløbig erstatning på ...

- A. 750.000 kroner
- B. 1,5 millioner kroner
- C. 2,1 millioner kroner

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Send dit svar til: brevkasse@foa.dk senest **11. marts**. Du kan også besvare quizen på foa.dk/quiz

Vinder af quizen i Fagbladet FOA nr. 6/2021 blev **Laila Hedin, Galten**

Gratis høreprøve i eget hjem

Borgerens tryghed er vigtig for os. Hørebil kører i hele landet.

Få høreapparater uden egenbetaling

Benyt det offentlige tilskud og få høreapparater til 0 kr. Vi hjælper med ansøgningen og klarer papirarbejdet for borgeren.

Ingen lange ventetider

Vores professionelle audiologer kommer altid hjem til borgeren. Vi har kort udleveringstid på høreapparater, ofte udlevering samme dag.

Vi tilbyder

- ✓ Høreapparater til 0 kr.
- ✓ Gratis service og justering i 4 år
- ✓ 24 timers telefonservice
- ✓ AllRisk Forsikring

Landsdækkende hørelinik · Ring til os 70 34 56 07 · Læs mere på horebil.dk

HØREBIL
A SINITONE COMPANY

GRATIS
HØREPRØVE
70 34 56 07

Vi klarer
papirarbejdet

Hvor skal sommerferien gå hen?

– book nu, og få mere for pengene med PlusKort

PlusFeriebolig.

Lej alt fra villaer med egen pool i sydens sol til skønne danske sommerhuse med havudsigt hos NOVASOL.

10%

PlusBornholm.

Tilbring feriedagene med familie og venner på hele Danmarks Solskinsø, Bornholm.

10%

PlusRejse.

Hos Best Travel finder du rejser og flodkrydstogter i Europa med historisk og kulturelt indhold.

5%

PlusSommerferie.

Flyv med Primo Tours på en rigtig go' ferie til sydens sol, og få samtidig gratis parkering i Billund Lufthavn.

2-5%

PlusFerie.

Rejs med Folkeferie.dk til f.eks. Malta, Porto Santo, Kreta eller Sivota, og få en uforglemmelig ferie.

Min. 300 kr. + 4%

PlusCharterrejse.

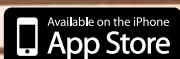
Oplev et hav af rejsemål og hoteller med Apollo. Book f.eks. familiehhoteller, sportshoteller og voksenhoteller.

3-5%

FOA PlusKort.

Hent appen, og se endnu flere rejsetilbud

Der tages forbehold for trykfej og ændrede rabattaler. Læs vilkår og betingelser for rabattalerne på pluskort.dk

DET
SKER

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 16. marts kl. 12: Generalforsamling. Vi byder på lidt at spise og drikke, og derefter afholdes generalforsamling. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før. Tilmelding til kasserer Anny Lorentsen på 29 69 02 39 eller annylorentzen@hotmail.com, senest 1. marts af hensyn til forplejning. Traditionen tro afsluttes med bankospil. 20. april kl. 13.30: Café-dag v. Jens Jakob og Preben Nissen, der underholder med Blue Boys/Four Jacks/John Mogensen. 18. maj: Udflygt 2022. Turen går til Kragerup

Gods ved Ruds Vedby, hvor vi starter med rundvisning og foredrag. Der serveres en torettersmenu og kaffe. Drikkevarer er for egen regning. Afgangstid fra Frederiksværk og Frederikssund følger, men bemærk, at der køres til aftalt tidspunkt. Tilmelding er bindende, skal ske til bestyrelsen senest på mødet 20. april. Pris FOA-medlemmer 350 kr. og gæster 450 kr. Der kan også indbetales via netbank: reg.nr. 2232 – konto 43 97 15 10 72. Husk at skrive navn på indbetalingen.

GULDBORGSUND

Afdelingen. 7. april kl. 18: Generalforsamling på Kikko. Dagsorden jf. lovene. Af hensyn til spisning bedes tilmelding ske til afdelingen senest 29. marts kl. 13 på 46 97 17 50 eller guldborgsund@foa.dk.

HOLSTEBRO

Senior. 24. feb.: Besøg på VVV & Retro Museum i Ulfborg. 10. marts

kl. 14: Generalforsamling. Se mere på FOA Holstebros hjemmeside: Aktivitetssiden. 24. marts kl. 14: Foredrag v. Karin Houmann fra Holstebro Krisecenter. 7. april kl. 14: Besøg af Susanne Jensen Dahl, omsorgsmusikant. 21. april kl. 14: Rejseskildring Nordkap tur-retur v. Erik Demant.

HORSSENS

Seniorklubben. 22. feb. kl. 14: Vi får besøg af Margit Jørgensen, der fortæller om sit arbejde som forebyggende medarbejder ved Horsens Kommune. Der er kaffe og kage. 8. mar. kl. 14: Vi skal en tur til forsorgshjemmet Sølyst. Vi mødes ved indgangen på Sundvej. Kaffe og kage 20 kr. 29. mar. kl. 13: Rundvisning på det nye VIA Campus. Vi mødes udenfor. 5. april kl. 14: Påskebanko. Klubben giver gevinsterne. Der kan købes amerikansk lotteri. 1 kort 8 kr., 3 kort 20 kr. Der er kaffe og kage. 19. april kl. 14: Et liv med sorg og glæde. Vi får besøg af sognepræst Lone Buhl. Hun fortæller om sin opvækst. Der er kaffe og kage. For at deltage i seniorklubbens arrangementer skal du være medlem. Årligt kontingent i seniorklubben 160 kr. Årligt kontingent i FOA 222 kr. Tilmelding til udflygterne skal ske til formand Dorrit Bank på 60 19 70 16/dorrit.bank@stofanet.dk eller kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80/sonja_andersen@stofanet.dk. Træffes bedst kl. 17-18.

MARIAGERFJORD

Seniorklubben. 2. marts: Generalforsamling. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag til afdelingen senest 4 dage før generalforsamlingen.

ODENSE

Seniorklub. 1. marts: Udflygt til Carl-Henning Pedersen Museet i Herning. Afgang kl. 8: fra Vejerboden Nyborg. Afgang kl. 8.30: Dannebrogsgade. Afgang kl. 8.45: fra Amtsgården. Vi kører mod Herning, kaffepause efter Lillebæltsbroen, fortsætter til 'Bryggeriet', hvor vi får middag. Bagefter til museet, hvor der er rundvisning samt se museet på egen hånd. På hjemturen gør vi holdt ved Kongernes Jelling, hvor vi får kaffe. Forventet hjemkomst Odense kl. 20. Pris medlem 500 kr., ikkemedlem 700 kr. 15. marts kl. 10-13: Generalforsamling i Seniorklubben på FOA Vesterbro 120, Odense. Dagsorden jf. lovene (Vi skal nok have valgt en ny kasserer). Indkomne forslag skal skriftligt være formanden i hænde senest 1. marts. Bagefter bydes på 2 stk. smørrebrød samt 1 øl/vand. Husk tilmelding til smørrebrød skal ske 15. feb. 12. april kl. 11: Socialt samvær på Bondestuen, Sdr. Boulevard Odense. Vi mødes kl. 11, hvor vi vil få serveret æggekage og har nogle hyggelige timer sammen. Pris medlem 120 kr., ikkemedlem 170 kr.

ROSKILDE

Afdelingen. Generalforsamling 27. april. Dagsorden jf. lovene.

SYDSJÆLLAND

Seniorklub Nord. 17. feb.: Generalforsamling, derefter pakkefest. 17. marts: Foredrag 'Fra polipatient til professionel musiker'. 21. april: Foredrag 'Deporteret til Sprog og Liv'. 19. maj: Skovtur til Orø m. frokost, kaffe m.m. Tilmelding til Anni på 20 59 59 18 / Leif på 30 46 20 35.

SØNDERJYLLAND

Seniorklubben. 3. marts kl. 14: Generalforsamling. Vi starter med et stykke brød kl. 13 – generalforsamlingen kl. 14. Dagsorden jf. lovene. Bagefter kommer en fra afdelingen og fortæller om digital tilmelding til aktiviteterne i FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 26. feb. på foa.syd.dk. 23. marts kl. 14: Sangeftermiddag med levende musik, Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 17. marts på foa.syd.dk. 20. april: Bowling i Haderslev Bowlingcenter. Vi spiser fra kl. 13. Bowlingen starter kl. 15-16. Samkørsel fra Brundevej 2 kl. 12. Medlemmer betaler 75 kr. Ægtefælle/samlever/ikkemedlem 220 kr. Tilmelding senest 13. april på foa.syd.dk. Ret til ændringer forbeholdes. Medlemmer betaler 20 kr. for kaffen, ægtefælle/samlever/ikkemedlem betaler 30 kr., og betaler entréen ved arrangementer. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterlønner og pensionist.

VESTSJÆLLAND

Tilmelding med NemID: foa.dk/vestsjaelland.

Kontakt. tlf. 46 97 38 60. Telefon- og åbningstider: man./tirs. kl. 9-15, ons. lukket, tors. kl. 9-17 og fre. kl. 9-13. Hjemmeside: foa.dk/vestsjaelland. Mail: vestsjaelland@foa.dk. Akuttelefon faglig: 46 97 21 63 kl. 16-22 på hverdage. A-kassens callcenter: 46 97 10 10 kl. 16-20 på hverdage. Kontorerne i Kalundborg og Ringsted har ændret status til aftalekontorer. Kontorerne er ubemandede, og der skal laves en aftale for fremmøde på et af kontorerne.

Fagforeningen. 31. marts kl. 17: Ekstraordinær afdelingsgeneralforsamling på Filadelfia, Kurvej 4, Dianalund. Tilmelding til spisning senest 21. marts. 15. nov. kl. 17: Ordinær afdelingsgeneralforsamling på Filadelfia, Kurvej 4, Dianalund. Tilmelding til spisning senest 5. nov. Arbejdspladsbesøg: hvis din arbejdsplads ønsker besøg af kontorbilen, så kontakt Lars Mortensen på lamo@foa.dk.

A-kassen. FOA Job og Kompetencecafé – få styr på dine muligheder for at blive bedre til IT og jobsøgning og at styrke dine almene kompetencer. Tilmelding til a-kassen på 46 97 38 60 – efterfølgende kontaktes du af AOF om tid og sted.

Efterløn- og seniorklubben Holbæk. 7. marts kl. 12: Generalforsamling og bankospil. Tilmelding til spisning senest 1. marts. 4. april kl. 13: Min farmor og de andre faldne kvinder v. Henning Frandsen. Tilmelding ikke nødvendig. 2. maj kl. 13: Kvinde-

MEDLEMPULSEN

Vindere i januar 2022

Hovedpræmievinder

Kathrine Elmholt, FOA Holstebro

Gavekort til Coop

Poul Gerhardt Zimmer, FOA Nordjylland
Tina Horne, FOA Lillebælt
Pernille Bech Sørensen, FOA Horsens
Svend Aage Pedersen, FOA LFS
Wangechi Makridis, FOA SOSU

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi a 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspuls

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Herning: 46 97 12 60
foa.dk/herning
Holstebro: 46 97 14 14
foa.dk/holstebro
Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
Kolding: 46 97 15 76
foa.dk/kolding
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege

LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Lillebælt: 46 97 36 10
foa.dk/lillebaelt
Lolland: 46 97 30 00
foa.dk/lolland
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord
Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland

Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense
Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randere
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg

skæbner i Danmark v. Odins Ravne. Tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og senior-klubben Slagelse. 16. marts kl. 16: Generalforsamling, bankospil og spisning af vores medbragte mad. Klubben er vært ved en lille en til halsen. Tilmelding

ikke nødvendig. 6. april kl. 14: Ældre i Slagelse Kommune v. Charlotte Kaaber, centerchef for Sundhed og Ældre. Tilmelding ikke nødvendig. 11. maj kl. 14: Velfærds-teknologi, Sundhedshuset, Ingemannsvej 61, Slagelse. Tilmelding ikke nødvendig. Vi mødes

ved indgangen til Sundhedshuset.

Efterløns- og senior-klubben Ringsted. 3. marts kl. 14: Tænk hvis vi bliver 100 år v. Helene Andersen. Tilmelding ikke nødvendig. 7. april kl. 14: Vietnam, smukke naturscener og et hårdført folk v. Peer Faurskov.

Tilmelding ikke nødvendig. 5. maj kl. 14: Gemt barn under Holocaust v. Tove Udsholt. Tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og senior-klubben Nordvest-sjælland. 16. marts kl. 11 i Asnæs: Bankospil og forslag til arrangementer 2023. Pris 50 kr. Tilmel-

ding senest 9. marts. 5. april kl. 11: Magnet-sengetøj og tæpper v. Novavita. Tilmelding senest 29. marts. 18. maj kl. 11: Kør selv tur til Røsnæs. Vi mødes ved Naturrummet, Røsnæsvej 233, Kalundborg. Tilmelding senest 11. maj.

Redaktionen sluttet

24. januar

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 3

31. marts

Frist til nummer 4

3. juni

Annoncer

Media-Partners
Telefon: 28 57 08 57
jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist

Nummer 2

9. marts

Nummer 3

11. maj

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 2 udkommer

Uge 16

Synspunkter frem-sat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE NÆVNET

Medlem af Danske Medier

DANSKE MEDIERS OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmediernes Oplagskontrol

Oplag:

174.374/12. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0214

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

Giv os et hjerte, så giver vi dig fortællinger på Instagram.

Social- og Sundheds-afdelingen:

46 97 22 22
foa.dk/sos
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sydsjælland: 46 97 28 00
foa.dk/sydsjaelland
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland

Vejle: 75 82 52 88

foa.dk/vejle

Vendsyssel:

46 97 10 30/46 97 13 46

foa.dk/vendsyssel

Vest: 76 10 93 50

foa.dk/vest

Vestsjælland: 46 97 38 60

foa.dk/vestsjaelland

Århus: 89 36 66 66

foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

FOA/PMF Kbh. Syd:

46 97 28 50

foa.dk/foa-pmf-kbh-syd

PMF afd. 1: 46 97 31 01

foa.dk/pmf1

PMF afd. 4: 43 71 66 90

foa.dk/pmf4

PMF Fyn: 46 97 13 13

foa.dk/pmf-fyn

PenSam

Jørgen Knudsens Vej 2

Postboks 282

3520 Farum

Telefon: 44 39 39 39

pensam@pensam.dk

pensam.dk

Dagplejer Michella Christensen har peget på sin kollega Randi Højstrup Kirkefeldt, der er dagplejer i Tårnby Kommune.

MICHELLA CHRISTENSEN:

UDEN RANDI HAVDE JEG IKKE KLARET DET

AF MERETE NIELSEN | FOTO: JACOB NIELSEN

Hvorfor fortjener Randi et kram?

Efter 15 år i hjemmeplejen skiftede jeg til dagplejen i september 2020, og jeg var så heldig at komme i gruppe med Randi. Den første uge gik med at være på skift hos kollegerne, så jeg kunne lære af dem, og Randi og jeg faldt bare i hak med det samme.

Så kom dagen, hvor jeg skulle have mit første barn. Han blev afleveret klokken 7 og ville først blive hentet klokken 16. Jeg havde svært ved at få kontakt til ham, og det slog mig helt ud. Efter halvanden time ringede jeg til Randi og sagde: "Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre." Hun lyttede og handlede: "Tag tøj på og kom med mig. Så tager vi på tur sammen." Det var en kæmpe hjælp ikke at være alene med et barn, jeg ikke kendte.

Fra den dag har hun været min faste klippe, som jeg altid kan ringe til. Som dagplejer er man ret alene i hverdagen, og kort tid efter jeg var startet, måtte vi ikke mødes i legestuen på grund af corona. Men Randi og jeg fortsatte med at gå tur – bare på hver vores fortov. Efter sommerferien fik jeg et barn, som var meget ked af det, og Randi ringede tit for at høre, hvordan det gik. Når hun kunne mærke, jeg var presset, sagde hun: "Nu skal du ringe til pædagogen." Hun ved lige, hvornår hun skal give mig et skub til at bede om hjælp. Randi er bare så sød og omsorgsfuld, og så får hun mig altid til at grine. ★

**KRAMMET
GÅR TIL**

Randi Højstrup
Kirkefeldt
Dagplejer

Har du en skøn kollega, der fortjener et kram her på siden, så skriv til redaktionen@foa.dk. Der er et gavekort på 250 kr. til Coop til kollegahygge, hvis vi bruger dit tip.

BØRNENE HAR BRUG FOR DIG

Bliv frivillig rådgiver på BørneTelefonen i de sene aften- og nattetimer. Uanset hvor i landet du bor.

Når mørket falder på, bliver BørneTelefonen kontaktet af de børn og unge, der har det allersværest. Og det er de tunge emner som ensomhed, selvskade og selvmordstanker, der fylder mest. Men det er langt fra alle børn, der kommer igennem til hjælpen.

Derfor har vi brug for dig!

Meld dig som frivillig rådgiver i enten København, Århus eller hjemmefra, hvor du bliver en del af et online rådgivningsteam.

Læs mere på www.bornsvilkar.dk/bliv-frivillig/

BørneTelefonen

Er kolesterol dit problem?

Zerochol med 100%
plantesteroler

Zerochol®

- ♥ Plantesteroler har vist sig at sænke kolesterolindholdet i blodet.
- ♥ Sænkning af kolesterolniveauet i blodet kan reducere risikoen for koronar hjertesygdomme.

BioVita
naturmedicin - homøopati